

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVII. letnik.

V Ljubljani, avgust 1910.

VIII. zvezek.

Dvanajsta nedelja po binkoštih.

1. O največem vprašanju.

Učenik! kaj naj storim, da bom zadobil večno življenje?

Luk. 10, 25.

Po besedah današnjega sv. evangelija je neki učenik postave vstal, da bi Jezusa skušal, rekoč: „Učenik! kaj naj storim, da bom zadobil večno življenje?“ Ali je ta učenik postave s poštenim ter dobrim srcem Jezusa tako vprašal, na tem ni za nas nič ležeče. Zadosti nam je to vedeti, da je to največe izmed vseh vprašanj, ki jih človek more izgovoriti. Človek s tem vprašanjem spozna, da je človeška duša neumrjoča in da je večno življenje, v katero želi priti. Pa pri tem tudi spozna, da večnega življenja ne more drugače doseči, kakor da se ga stori vrednega. In on je tudi prepričan, da je sedanje, pozemeljsko življenje pripraven čas, v katerem si more večno življenje zaslužiti. Po pravici je to prvo in najimenoitnejše vprašanje, in gorje človeku, ki ali celo nikoli, ali pa le lahkomiiselno sam sebe po tem popraša. Kako lepo je bilo, kar se bere v sv. evangeliju, da je neki premožen mladenič Jezusa vprašal: „Dobri učenik! Kaj naj storim, da bom dosegel večno življenje?“ Kako malo je zdaj takih mladeničev in deklet, da bi z vso skrbjo kaj takega vprašali! — Pa s samim vprašanjem še ni vse storjeno. Premišljujmo torej nekoliko odgovor na vprašanje, kaj nam je storiti, da bomo dosegli večno življenje? — Odgovoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

„Kaj naj storim, da bom zadobil večno življenje?“ To je med vsemi vprašanji prvo in najimenitniše. Vendar se lahko napačno razume in se ne spozna vsa vsebina vprašanja.

To vprašanje lahko tudi tako-le izrazimo: Povej mi, kako se moram obnašati v življenju, in imenuj mi dela, katera moram opravljati, da bom prišel v nebesa. Pa tukaj ni samo eno ali drugo dobro delo potrebno in zadostno za nebesa. Ne more se reči: „Le moli,“ pa boš prišel v nebesa; „le posti se,“ in boš prišel v večno življenje; ali pa: „miloščino dajaj,“ in boš zveličan. Vse to mora sicer človek delati, pa večno življenje se samo s tem še ne doseže. Kaj pa mora tedaj človek storiti, da bo dosegel večno življenje? Odgovor na to vprašanje imamo v današnjem sv. evangeliju; ta odgovor se tako glasi: *Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči, in iz vse misli, in svojega bližnjega, kakor sam sebe.* Glejte, to dvojno ljubezen do Boga in do bližnjega si mora človek pridobiti, in če si je to pridobil, bo potem imel tudi vse drugo, kar mu bo zaslužilo večno življenje. On bo imel ponižnost, potrpežljivost, miroljubnost, krotkost, zvestobo, pravičnost, čistost, usmiljenje in sploh vse lepe krščanske čednosti.

In ravno zato, ker je na ljubezni toliko in vse ležeče, je tudi v svetem evangeliju natanko in razločno povedano, kako moramo Boga in bližnjega ljubiti.

a) O ljubezni do Boga je zapisano v sv. pismu: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca, in iz vse svoje duše, in iz vse svoje moči, in iz vse misli.“

Kaj se pa pravi to: „Boga ljubiti iz vsega svojega srca?“ To se pravi: Bogu vse svoje srce darovati; človek ne sme svojega srca deliti med Bogom in stvarmi, ne sme kakega človeka, ali kako drugo stvar n. pr. denar, pijačo in drugo bolj ljubiti, kakor Boga. Še najhujše bi bilo, ko bi človek popolnoma odvrnil svoje srce od Boga, in ga vsega kaki stvari, zapeljivcu ali zapeljivki daroval. Jezus celo pravi v sv. evangeliju: „Kdor ljubi očeta ali mater bolj kot mene, ni mene vreden, in kdor ljubi sina ali hčer bolj kot mene, ni mene vreden.“ (Mat. 10, 37.) Bog je naše srce za se vstvaril, in on sam ga hoče imeti vsega in nerazdeljenega. Zato pravi tudi sv. Avguštin: „Zase si nas vstvaril, o Bog! in naše srce nima pokoja, dokler v tebi ne počiva.“

In kaj se pravi: „Boga ljubiti iz vse svoje duše?“ To se pravi: Človek mora dušne moči v to obračati, da bi Boga

bolj ljubil. S svojim umom in pametjo si prizadeva, Boga in njegovo sv. voljo čedalje bolje spoznavati, s svojo voljo se trudi spoznano dobro vselej izvoliti, hudo pa opustiti. On posluša zvesto tudi glas vesti, ki ga k dobremu priganja in opominja, pred hudim pa svari. Tako ljubi Boga iz vse svoje duše.

Kaj se pravi: „Boga ljubiti iz vse svoje misli?“ To se pravi: Svoje misli najbolj pogostoma na Boga obračati. Prva misel, ko se zjutraj bogoljuben kristjan zbudi, je na Boga, čez dan misli večkrat, tudi med svojim delom na Boga, in če se je dalj časa kam drugam zamislil, in mu spet pride misel na Boga, je tega vesel, kakor da bi ga prav ljub prijatelj obiskal.

In kaj se pravi: „Boga ljubiti iz vse svoje moči?“ To se pravi: Vsa svoja dela in opravila v božjo čast obračati in iz ljubezni do Boga vse radovoljno storiti; zavoljo Boga radovoljno in z veseljem storiti vse, karkoli nam je on zapovedal, in opustiti vse, karkoli nam je on prepovedal. — Kdor torej Boga v resnici ljubi, je pripravljen vsako zapoved božjo spolnovati, in celo v nobeni reči ne bo hotel prostovoljno Boga žaliti, in je v resnici pripravljen raje življenje zgubiti, kakor prostovoljno Boga s smrtnim grehom razžaliti. Ljubezen do Boga je torej prva zapoved, ker je podlaga vsem čednostim in pomaga spolnovati vse druge zapovedi.

b) O ljubezni do bližnjega pa je pisano v sv. pismu: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.“ Iz teh besedi zvemo, da moramo svojega bližnjega ljubiti tako, kakor sami sebe. Kaj se pa pravi to: sam sebe ljubiti? Ali se mar to pravi sam sebe ljubiti: sam sebi, svojemu hudemu grešnemu nagnjenju vse, tudi pregrešne reči privoščiti? To ni nobena prava ljubezen do samega sebe, ampak veliko več sovraštvo do sebe po besedah sv. pisma, ki pravi: „Kateri greh delajo, so pravi sovražniki svoje duše.“ (Tob. 12.) Kaj se pravi torej: sam sebe ljubiti? To se pravi: skrbeti, delati in truditi se za zveličanje svoje duše, in tudi vse časne dobrrote in premoženje tako oskrbovati, da se večno življenje v nebesih doseže. To je prava ljubezen do samega sebe. Boljšega si človek gotovo ne more voščiti, kakor nebesa. — Kaj se pravi torej: bližnjega ljubiti, kakor sebe?

Bližnjega ljubiti, kakor sam sebe, so pravi, vse to, kar človek v resnični ljubezni do samega sebe sebi želi in stori, vse to tudi bližnjemu privoščiti in storiti; kar pa človek sam sebi ne želi, tega tudi bližnjemu ne sme privoščiti, še manj pa kaj

takega hudega storiti. Bližnjega ljubiti se tedaj pravi: Kakor sam zase, tako tudi za bližnjega skrbeti, kolikor je mogoče, da je v krščanskem nauku poučen, da zvesto Bogu služi, in ga ljubi, da bo bližnji zveličan; torej nevedne poučevati, grešnike svariti, zgubljene na pravo pot pripeljati — to je prava krščanska ljubezen. Bližnjega ljubiti, kakor sam sebe, se dalje pravi: kakor sam sebi, tako tudi bližnjemu v ozir telesa vse dobro privoščiti in v potrebi mu kolikor je mogoče, tudi dobro storiti, tedaj: lačne nasičevati, žejne napajati, nage oblačiti, popotnike prenočiti, bolnike obiskovati in jim streči. — Nasproti pa samo za telo bližnjega skrbeti, nič pa za njegovo dušo, to ni nobena prava krščanska ljubezen, in taki starši n. pr., ki samo za telo svojih otrok skrbе, njih duše pa zanemarjajo in jih ne izrejajo v strahu božjem, veliko bolj sovražijo, kakor pa ljubijo svoje otroke. Prava ljubezen do bližnjega skrbi najprvo za dušo, potem za telo svojega bližnjega.

Kar pa človek sam sebi ne privošči in noče, da bi se mu storilo, tega tudi bližnjemu ne sme privoščiti, še manj pa storiti. Nobeden sam sebi pogubljenja ne privošči, ravnotako tudi bližnjemu kaj takega ne sme privoščiti. Kdor torej bližnjega ljubi, kakor sam sebe, ne bo bližnjega pogubljal, ne preklinjal, ne hudemu duhu izdajal, ne pohujšal. Nobeden sam sebi ne želi škode ne na telesu in zdravju, ne na dobrem imenu, ne na premoženju, ravnotako tudi svojemu bližnjemu tega ne bo želel, še manj pa storil, ako bližnjega v resnici ljubi. On torej ne bo nobenega poškodoval na zdravju, ga ne bo na telesu ranil ali ga celo ubil; on ne bo bližnjega ogoljufal, ne opravljal in obrekoval, zato ker kaj takega tudi sam sebi ne privošči.

In tako smo zdaj spoznali, da za nebesa je to najpotrebniše, da Boga in svojega bližnjega ljubimo. Kdor Boga v resnici ljubi, se bo bal vsakega greha, in si bo prizadeval v vseh rečeh voljo božjo spolnovati in Bogu dopasti; on bo posebno spolnoval prve tri božje zapovedi, ki imajo v sebi dolžnosti do Boga; in kdor bližnjega ljubi kakor samega sebe, bo spolnoval drugih sedem božjih zapoved, ki imajo dolžnosti do samega sebe in do bližnjega. Tak spolnuje torej vse božje zapovedi in sme po besedah samega Jezusa upati, da bo kdaj prišel v večno življenje po milosti našega Gospoda Jezusa Kristusa in po priprošnji prečiste Device Marije. Amen.

J. K.

2. Dva cveta krščanske ljubezni do bližnjega iz življenja sv. Ožbolta.

(Obenem priložnostni govor za god sv. Ožbolta.)

Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.

Luk. 10, 27.

Dolžnost vsakega kristjana, da vsakega človeka, je skrbeti za svoje dušno zveličanje. „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo privrženo“ (Luk. 5, 33), nas opominja Zveličar. „Nebeško kraljestvo pa silo trpi in le silni je nase potegne“ (Mat. 11, 12.). S silo mora odvrčati vsakdo zadržke zveličanja, s silo pa tudi, z gorečnostjo namreč, posluževati se vseh pripomočkov, katere nam podaje usmiljena roka nebeška. Eden najmogočnejših pripomočkov skrbeti za svoje dušno zveličanje je gotovo češčenje in posnemanje svetnikov, izvoljencev božjih, ki so zmagonosno bili boj za svoje zveličanje ter si priborili nezvenljivi venec plačila v nebesih.

Ker smo se zbrali v tem svetišču, da počastimo sv. Ožbolta, čegar god smo v petek (5. avg.) obhajali, se danes od njega učimo skrbeti za naše dušno zveličanje.

Bil je sv. Ožbolt kraljevega rodu, porojen leta 604. po Kristusovem rojstvu, kot sin neverškega očeta, kralja Ethelfrija Northumbrijskega na Angleškem. Ko je bil nekako 12 let star, se vzdigne z vojsko zoper njegovega očeta Edwin, potomec druge plemenite rodovine, ga premaga in v vojski ubije. Ožbolt pa in njegova brata Eanfried in Oszoy zbeže v sosednjo Škotsko deželo, kjer so bili poučeni v krščanski veri in krščeni.

Edwin, ki je bil zasedel prestol Northumbrijski, se je dal tudi krstiti in je skrbel, da je postala njegova dežela krščanska ter cvetelo ondi krščansko življenje. Ali le 17 let je vladal, v strahu božjem, svoje podložnike. Sosednji kralj Cadwalla ga v vojski premaga in umori; pa tudi Eanfriedu ni prizanesel, Ožboltovemu bratu, ki je bil v ostrog prišel pogajat se za mir. Zato zbere Ožbolt majhno krščansko krdelce ter je srčno pelje v boj zoper Cadwallo. Ko sta si vojski stali nasproti, zasadi Ožbolt z lastno roko lesen križ v zemljo in govori svojim vojščakom: „Padimo na kolena in prosimo pravega Boga, da nas podpira v boju s prevzetnim sovražnikom; on ve, da je naša vojska pravična, da se vojskujemo, braneči našo deželo in lastno življenje.“ — Tako osrčena premaga Ožboltova vojska Cadwallo, ki sam obleži na bojišču.

Po tej zmagi je postal Ožbolt kralj vsej Northumbriji. V zahvalo je molil k Bogu kot nekdanj kralj David: „Ne nam, o Gospod! ne nam, ampak svojemu imenu daj čast!“ (Ps. 113, 9.) V znamenje, da se ima le Bogu zahvaliti za zmago, je imenoval polje, kjer je bil nasprotnika zmagal, nebeško polje; leseni križ pa, v čegar pogledu so bili vojščaki njegovi tako osrčeni, je imel v časteh vse življenje.

Ker je bila dežela po tolikoletnih vojskah v gmotnem zlasti pa v dušnem obziru osiromaščena, je bila kralja Ožbolta prva skrb povzdigniti podložnega ljudstva krščansko življenje. V ta namen pošlje do škotskega kralja in škofov v tisti deželi iskat misijonarjev, ki bi sejali v Northumbriji seme božje besede ter gojili cvetice krščanskih čednosti. V ta sveti posel je bil od Boga izbran sloveči Aidan, pobožni in učen opat slavnega samostana Hiiskega, čegar neumornemu delovanju in neutrudljivi skrbi Ožboltovi se je zahvaliti, da je v njegovem kraljestvu zopet jelo cveteti in blagonosen sad donášati krščansko življenje. (Cf. Sintzel, *Leben und Thaten der Heiligen*, Augsburg, 1840, 3. B., pg. 294 sqq.)

Tako vidimo v sv. Ožboltu kralja, vnetega za časno in večno srečo svojih podložnikov. Ljubil je v prvi vrsti Boga, ljubil pa tudi svojega bližnjega. Te ljubezni do bližnjega se svetita v njegovem življenju zlasti dva cveta, katera hočemo danes premišljevati. Ta dva cveta sta: 1. Njegovo usmiljenje do ubožcev in 2. njegova molitev za svoje podložnike. Ta dva cveta naj sta tudi predmet mojemu govoru.

1. Prvi krasni cvet v čednostnem vencu sv. Ožbolta je bilo njegovo usmiljenje do ubožcev. Njegovi življenjepisci nam pripovedujejo, da je preživil na svoje troške vsak dan veliko revežev v raznih krajih svojega kraljestva. Zlasti se nam kaže v prelepi luči sledeča dogodba: Neko veliko noč je hotel posebno obdariti svoje reveže. Ko so bili njegovi služabniki že vse razdelili, ukaže prinesiti še veliko srebrno skledo, napolnjeno z dragocenimi jedmi, ki naj se tudi razdele med uboge. In ko se je to zgodilo, ukaže razbiti še srebrno skledo in vsakemu revežu podariti en del. — Njegova dobrotljivost pa ni bila znana samo v domači deželi; tudi v sosednjih deželah se je slavila svetega kralja velika usmiljenost.

Zato so ga ljubiti njegovi podaniki; radi so slušali njegovim ukazom, izpolnjevali njegove zapovedi ter molili za svojega dobrotnika; tako so skrbeli za svoje in svojega kralja dušno zveličanje. Zakaj resnično je, kar piše sv. Avguštin: „Bratje moji,“ pravi, „ne spominjam se, da bi bil kdaj bral, da so nesrečne

smrti umrli, ki so v življenju radi delali dela usmiljenja. Taki imajo namreč mnogo priprošnjikov pri Bogu in njihova dela gredo za njimi." (Ad fratres in eremo s. 44.)

Zato posnemajmo, predragi v Gospodu, sv. Ožbolta v izvrševanju del telesnega in dušnega usmiljenja. Kot on bomo z usmiljenjem zveličali same sebe. Saj nam sveto pismo to obeta: „Blagor usmiljenim,“ govori Zveličar, „ker bodo usmiljenje dosegli.“ (Mat. 5, 7.) „Kadar gostovanje napraviš,“ govori Jezus Kristus, „povabi uboge, hrome, kruljeve in slepe in blagor ti bo, ker ti nimajo povrniti; zakaj povrneno ti bo ob vstajenju pravičnih.“ (Luk. 14, 13 sq.) Da, ko nam popisuje pri sv. Matevžu poslednjo sodbo, pravi izrečno, da nas bo sodil po delih usmiljenja. „Lačen sem bil,“ bo govoril pravičnim Sodnik, „in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti; tujec sem bil in ste me pod streho vzeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolan sem bil in ste me obiskali; v ječi sem bil in ste k meni prišli.“ Tedaj mu bodo pravični odgovorili rekoč: „Gospod, kdaj smo te videli lačnega in smo te nasitili? Ali žejnega in smo te napojili? Kdaj smo te pa videli tujega in smo te pod streho vzeli? Ali nagega in smo te oblekli? Ali kdaj smo te videli bolnega, ali v ječi in smo k tebi prišli?“ In kralj bo odgovoril in jim rekel: „Resnično vam povem, kar ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, ste meni storili.“ „Pridite zato oblagodarjeni mojega očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta.“ (Mat. 25, 34—40.)

Tako, kristjani, se bo dopolnila beseda Davidova: „Blagor mu, kdor se spominja ubogega in potrebnega; rešil ga bo Gospod hudi dan.“ (Ps. 40, 2.) Ko bo prišel iz hladnega groba, ga bo obdajala razdeljena miloščina; obstopili ga bodo žalostni, ki jih je tolažil; bolniki, katere je obiskaval; lačni, katere je nasitoval; sirote, katerim je izkazoval usmiljenje; vdove, katerim je bil dobrotljiv branitelj. Obdan od vseh teh bo stopil pred sodnika, da prejme iz njegovih rok krono zveličanja.

Gorje pa vsem onim, ki so zapirali vzdihom reveža uho in srce. „Kdor zamaši svoje uho siromakovemu vpitju, bo tudi vpil, pa ne bo uslišan,“ govori Salomon v knjigi pregovorov (21, 13.). „Zakaj sodba brez usmiljenja tistemu, kateri ne dela usmiljenja: usmiljenje pa povzdiguje pri sodbi.“ (Jak. 2, 13.)

2. Drugi krasni cvet, ki diči sv. Ožbolta čednostni venec, je njegova molitev za svoje podložnike. Vladal je 9 let

svoje kraljestvo pravično, milo in modro. Pri mnogih in težavnih vladarskih opravilih pa nikdar ni zanemarjal molitve. Udeleževal se je vedno v veliko spodbudo svojih podložnikov očitne službe božje in vsak dan še posebej nekoliko ur odmenil v molitev ter prosil božje pomoči sebi in svojim podložnikom.

Čez 9 let srečnega in blagonosnega vladanja pa mu Penda, neverni Mercijski kralj, napove vojsko. Ko je, obdan od srditih sovražnikov, gledal junaško smrti v oči, je molil goreče k Bogu zase in za svoje vojščake, zlasti za tiste, ki bodo z njim vred umrli v vojski. „Bog se usmili duš,“ je molil takrat kralj Ožbolt in te njegove besede so se ponavljale pozneje od roda do roda. V molitvi torej je padel v bitki 5. avg. l. 642. v 38. letu svojega življenja.

Grozoviti Penda odseka svetnikovemu truplu glavo in roke ter jih obesi na kole. Mlajši brat Oswy pa ga premaga, vzame truplo in obešene dele ter jih spodobno pokoplje.

Vtisnimo si tudi mi, predragi v Gospodu, v spomin kot dragoceno svetinjo njegove zadnje besede: „Bog se usmili duš.“ Sv. Jakob nas opominja: „Molite eden za drugega, da boste ohranjeni; veliko namreč premore stanovitna molitev pravičnega.“ (5, 16.) Po zgledu sv. Ožbolta nimamo tedaj moliti samo zase, ampak za vse tiste, ki so zmožni zadobiti večno zveličanje. Tega nas uči sv. Pavel pišoč: „Prosim vas predvsem, naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočanja in zahvaljevanja za vse ljudi, za kralje, vse oblastnike, da bi mirno in pokojno živeli v vsej pobožnosti in čistosti. Zakaj to je dobro in dopadljivo pred Bogom, našim Zveličarjem, kateri hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani in prišli k spoznanju resnice.“ (1. Tim. 2, 1–4.) Kaj pak, da moramo imeti v naših molitvah pravi red. Moliti moramo predvsem zase, za svoje dušne in telesne potrebe; moliti zatem za svoje sorodnike, ki so nam najbližji po krvi in rodu; moliti moramo tedaj za svoje starše, brate in sestre, žive in mrtve; molijo naj starši za svoje otroke, da bodo imeli pri njihovi vzgoji božjo pomoč, da bo poučevanje in njihova vzgoja prinesla obilo sadu. Molimo za svoje prijatelje in znance; za tiste, ki so združeni z nami po jeziku in veri! Molimo pa tudi za svoje sovražnike, dobro jim storimo, ki nas žalijo in preganjajo. (Cf. Mat. 5, 44.) Moliti je treba tudi za tiste, katere je kdo pohujšal, da to, kar je škodoval njegov slab zgled, popravi dobra molitev.

Moliti moramo za svoje predstojnike, za duhovno in svetno gosposko, da nas na božjem mestu prav vodijo, nas varujejo hudega, napeljujejo k dobremu ter nas tako časno in večno srečne storijo.

Tako je molil sv. Ožbolt. Pri mnogih svojih vladarskih skrbih ni pozabil Boga, ampak je bil veliki prijatelj molitve. Molil pa ni samo zase, molil je tudi za svoji skrbi izročene, celo za svoje vojake, žive in mrtve. Zraven pa je prav po kraljevsko skazoval svojim podložnikom dela telesnega in dušnega usmiljenja. Tako si je nabiral zaklad, „kateri ne mine v nebesih, kamor se tat ne približa in katerega molj ne razjeda.“

Skrbimo tudi mi po zgledu sv. Ožbolta za svoje dušno zveličanje. To se zgodi, če ljubimo Boga, ljubimo pa tudi svojega bližnjega. „V teh dveh zapovedih je zapopadena vsa postava in preroki.“ (Mat. 22, 40.) „To zapoved imamo od Boga, da kdor ljubi Boga, naj ljubi tudi svojega brata,“ govori sv. Janez (1. Jan. 4, 21.) Ni pa dovolj, da ga ljubimo s samo besedo, ali z jezikom, ampak ljubimo ga tudi v dejanju in v resnici! (Cf. 1. Jan. 3, 18.) Zato pridimo bližnjemu v pomoč tudi z deli usmiljenja! Te dolžnosti se nikdo ne more znebiti. Usmiljenje bližnjemu izkazovati moremo in moramo vsi. Bogati naj pomagajo revežu z miloščino. Vsaj poklada že sv. Pavel ljubljenu svojemu Timoteju na srce: „Bogatinom tega sveta zapovej . . . naj ne zaupajo v nestanovitno bogastvo, ampak v živega Boga; . . . naj dobro delajo, bogate v dobrih delih, naj radi dajejo in z drugimi dele, naj si nabirajo zakladov, dobro podslobo za prihodnje, da dosežejo pravo življenje.“ (1. Tim. 6, 17—19.)

Kaj pa naj storé oni, ki niso bogati? Ti naj izkazujejo druga dela telesnega in dušnega usmiljenja. Kolikokrat se nam k temu prilika ponuja! Kolikokrat moremo dati lačnemu jesti, žejnemu piti; kolikokrat imamo priliko kakega bolnika obiskati ali mrliča spremljati k pogrebu!

Posnemajmo torej sv. Ožbolta v dobrih delih in v goreči molitvi. Nabirajmo si tudi mi, kakor on, zakladov za nebeško kraljestvo, iščimo si prijateljev, ki nas bodo po smrti sprejeli v večno prebivališče! Amen.

Dr. J. L.

Trinajsta nedelja po binkoštih.

Izpraševanje vesti.

In prigodilo se je, ko so šli, so bili
očiščeni. Luk. 17, 14.

Popotnik gre skozi tuje, neznane kraje in prehiti ga noč, preden pride do človeških bivališč. Revez se ne ve kam obrniti. Medtem ko premišlja, kaj bi storil, se mu dozdeva, da je prišel do ozidja kože. Strahoma stopi notri in, pozabivši na neprijaznost tega kraja, kmalu zaspi, in spi mirno do belega dne, in še ne sanja se mu o nevarnosti, v katero je prišel. Ko se naredi dan, se popotnik zbudi in o groza, krog im krog njega vse mrgoli kač, gadov in škorpionov. Hitro plane kvišku in beži odtod, kar le more. Zakaj pa beži iz tega kraja, kjer je prej tako mirno in sladko počival? — On beži, ker beli dan mu je dal spoznati silno nevarnost.

Predragi! V enaki nevarnosti se nahaja grešnik. On je veliko bolj nesrečen, kot gobavi, o katerih smo slišali v današnjem sv. evangeliju. Grešnik zgubi posvečujočo milost božjo, in z njo delež nebeškega kraljestva. Iz otroka božjega postane otrok jeze in njegov konec, ako se ne izpreobrne, je večno pogubljenje. Človek, ki živi v smrtnih grehih, spi med gadi in škorpioni, ki ga gotovo opikajo s svojim smrtnosnim strupom, ako ga svit dneva, to je razsvitlenje od zgoraj, ne prebudi. Pri tem svitu spozna svoj nevarni stan, izpraševanje vesti ga privede k spoznanju hudobije. Izpraševanje vesti je prva izmed potrebnih reči, da vredno prejmemo zakrament sv. pokore. In ker vas bo mnogo danes pred praznikom Marijinega vnebovzetja opravilo dobro spoved, hočem vam govoriti o izpraševanju vesti. Srčno želim in prosim Boga, da bi vam ta pouk pomagal k spoznanju pogrškov, in pa k natančni, odkritosrčni spovedi, da bi se o vseh vas, dragi v Kristusu, moglo reči: „Ko so šli, so bili očiščeni.“

I. Izpraševanje vesti je resno premišljevanje storjenih grehov. To premišljevanje je jako imenitno, zakaj človek mora najprej svoje grehe spoznati, potem jih more šele obžalovati, se jih spovedati in zanje zadostiti. Ali, dragi moji, izpraševanje vesti je težavna stvar, ker samosvoja ljubezen človeka zapelje, da si

prikriva lastne pregrehe. Zavoljo tega je treba zanj priprave, kakor pri imenitnih opravilih, kjer gre za veliko zgubo, ali dobiček. Zveličar sam govori v sv. evangeliju o kralju, ki hoče začeti vojsko, da poprej sede, preudarja, stroške premišlja in svojo moč primerja z močjo sovražnika. (Luk. 14.) Kristjan, vedi, da kadar se pripravljaš k spovedi, greš v boj zoper peklenškega sovražnika. Zatorej tudi ti sedi in preudarjaj, na kak način boš najgotoveje premagal satana. Glej, da iz lenobe, zanikarnosti ali zadolžene nevednosti ne zamolčiš kakega greha; sicer se lahko zgodi, da boš, premagan od poglavarja temè, obtežen šel od spovednice z božjim ropom.

Prosi torej Sv. Duha, Marijo preč. Devico, svojega zavetnika in angela variha, da ti stoje na strani pri tem opraviilu, in ti pomagajo preiskati vse skrivne kote srca. Zraven božje pomoči treba je pa tudi lastnega prizadevanja in skrbnega izpraševanja. Tridentinski zbor namreč pravi: „Spokorniki se morajo izpovedati vseh smrtnih grehov, katerih se po skrbnem izpraševanju vesti zavedo.“ Vsi cerkveni učeniki trdijo, da mora ta skrb biti tako velika, kakor jo imamo pri drugih imenitnih opravilih. Postavim če hočeš hčer omožiti, kajne, koliko izpraševanja imaš na vse strani? Ali če hočeš komu 1000 kron posoditi, ali ne vprašuješ, kakšen plačnik je, koliko drugih dolgov ima že zapisanih na svojem posestvu? — Enako skrb imej tudi pri izpraševanju vesti. Zakaj tukaj se gre za to, da tvoja duša zopet postane Kristusova nevesta, gre se za večne zaklade.

Pri izpraševanju vesti pa se gode dostikrat velike napake. Naj vam jih razložim. So namreč ljudje, tako tankovestni in sumljivi, da živè v vednem strahu, kakor se ne bi bili še nikdar prav spovedali. Taki naj si zapomnijo, da so zavezani le smrtnih grehov se natančno spovedati. Kdor se pa smrtnega greha ne zave, ta se tudi brez posebnega prizadevanja prav in veljavno spove. In če kdo poreče: Morda bi se pa vendar kakega smrtnega greha spomnil, če bi bil dalj časa premišljeval? Temu odgovorim, da tega ni potreba, ker izpraševanje vesti se ne sme ravnati po boječnosti, ampak po pameti. In ko bi ti smrtèn greh po nesreči iz glave padel, nič ne de. Tudi ta ti je z drugimi vred posrednje odpuščen, in dolžan si izpovedati se ga le tedaj, ko se ga domisliš. To je jasen nauk sv. Tridentinskega zbora.

Nasproti pa greše lahko mišljeni kristjani z zanikarnostjo. Nekateri namreč odkladajo spoved po več mesecev, ali celo leto,

potem pa k spovedi pridejo brez vse priprave in še večidel takrat, ko vidijo, da je spovednica že zelo obložena. In kakšna je njih spoved? „Klel sem, zdaj pa nič več ne vem.“ Ali pa pravijo: „Gospod duhovni oče, prosim, da bi me izprašali.“ Spovednik, morda že ves zdelan, poprašuje, ali on ne pozna tvojih okoliščin. Vse, kar se da storiti, je površno delo. In ker ti vedno enako delaš, zgodi se, da so vse tvoje spovedi površne, morda celo neveljavne. Spovedanec je dolžan svojih grehov spovedati se, zakaj spoved ni izpraševanje, marveč obtožba svojih grehov. Spovednik ne more po temi tvojega srca hoditi; le domačemu je tudi v temi po hiši vse znano; on tudi v temi lahko najde, česar išče.

K drugim zanikarnežem pa štejem tiste, ki tudi po več mesecev spoved odkladajo, pa k večemu, kadar zopet pridejo, enega ali dva majhna greha povedo, n. pr.: „Bil sem nevoljen, zjutraj nisem vselej molil, in če sem se v šali malo zlagal, sedaj pa nič več ne vem.“ — Glejte, taki ljudje so dostikrat najhudobniši, ker so polni samosvoje ljubezni, katera jim njih hudobije izgovarja, so brez lastnega spoznanja, pa tudi brez spoznanja krščanske pravice, brez dobrih del, brez ljubezni do Boga in do bližnjega, polni napuha in samoglavnosti. O takih govore bukve modrosti: „Njih hudobija jih je oslepila.“ (2, 21).

II. Če sem dozdaj govoril o pripravi, hočem vam sedaj razložiti, kako vam je vest izprašati. Vedite, da mora biti izpraševanje vesti predvsem sklenjeno z živo vero v razžaljeno veličastvo božje, s trdnim zaupanjem v njegovo usmiljenje, in s srčno bolečino zavoljo storjenih grehov. Kristjan, ki se hoče izpovedati, se mora živo postaviti v božjo pričujočnost, in pomisliti, da je spoved najimenitniše opravilo zanj. Naj v duhu premišljuje vse kraje in hiše, kamor je zahajal, vse osebe, s katerimi se je pečal, in vsa opravila, ki jih je imel. Naj premišljuje vsa nagnjenja, navade in grešne priložnosti. Potem je pa svetovati, da božje in cerkvene zapovedi preudarja in premišljuje, ali se je v mislih, željah, besedah ali djanju zoper nje pregrešil. Da vam bo reč še bolj jasna, hočem z vami popolno izprašati vest.¹

1. „Veruj v enega samega Boga.“ — Ali ste kdaj omahovali v veri? V zaupanju na božjo previdnost? Morda ste celo čez njo godrnjali? Ste imeli prazno vero, ali ste verovali v vraže?

¹ Ta načrt naj se uporabi primerno krajevnimi razmeram in poslušavcem.

2. „Ne imenuj po nemarnem božjega imena.“ — Ste ga li brez potrebe in nevredno imenovali? Svete besede, kakor zakrament ali krucifiks rabili za kletvino? Ste preklinjevali, se pri-
dušali iz jeze ali iz navade, vpričo otrok? Kleli starše, ali gospodarje?

3. „Posvečuj praznik.“ — Ste bili ob nedeljah in praznikih pri celi božji službi? Ste izostali iz lenobe, prepozno prišli, zunaj cerkve ostali in ljudem dajali pohujšanje, v cerkvi govorili, se morda ozirali po drugem spolu in se sploh nespodobno obnašali? Ste svete dneve mesto h krščanskemu nauku pa pijančevat hodili, ali šli po kupčiji? Ste ob nedeljah opravljali hlapčevska dela brez potrebe in sile?

4. „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.“ — Ste starše ali gospodarje žalili, jim odgovarjali, jih morda celo udarili, jim skrivaj jemali, jih očitno zaničevali, jim smrt želeli? Ste jim na starost na strani stali in jim dolžni del dajali? Ste svoje otroke učili moliti, jih v šolo in cerkev pošiljali, jih dajali v poštene hiše služiti; ste pazili, da so bili zvečer doma? Ste godrnjali zoper duhovsko ali deželsko gosposko, in ji očitno veljavo jemali?

5. „Ne ubijaj.“ — Ste koga na telesu poškodovali? Ste si sami na zdravju škodovali z nezmernostjo, pregrešnim življenjem itd.?

6. „Ne prešestuj.“ — Ste se pri nespodobnih mislih in željah radovoljno mudili, in se jih radovali? Ste kaj nespodobnega storili, sami pri sebi, z drugimi? — Otroci, kako ste se obnašali na paši? Ste morda kaj storili, kar bi se ne upali storiti vpričo svojih staršev? Mladenci, ste ponoči okrog razsajali in sklepali pregrešne zveze? Dekleta v gostilno peljali, morda celo med božjo službo, in z njimi rajali? Kako ste se obnašali do živali? — Dekleta, ste se morda preveč lišpale, da bi oči poželjivih mladeničev nase vlekile? Ste se pač po noči znašle na varnem mestu? — Možje in žene, morda vam tudi vest kaj očita, da bi se pregrešili zoper zakonsko zvestobo ali zoper spodobnost, ki je vam tudi potrebna? Če se v tej zadevi popolnoma ne spoznate, vprašajte spovednike, da ne bi vas potem pekla vest. Kristjani, greha zoper šesto zapoved se veliko zamolči, ali iz napačne sramežljivosti, ali pa iz zadolžene nevednosti. Zatorej vas opominjam: Spovejte se vselej natančno. Nič

se ne bojte in ne sramujte. Čimbolj ste odkritosrčni, tem večja čast za vas, ker to je znamenje, da vam je mar za rešenje duše.

7. „Ne kradi.“ — Pri tej zapovedi pomisli kristjan, če si komu kaj s silo ali pa natihem zoper njegovo voljo vzel; če si imel krivo mero ali vago; če si vedoma slabo ali sprideno blago za dobro prodajal, mejnike prestavljal, nepotrebne ali krivične tožbe pričenjal, v gozdu, na polju ali vinogradih bližnjega oškodoval? In če si kaj takega storil, si pa škodo tudi že povrnili? Spominjaj se, kaj pravi Kristus o krivičnem hlapcu, da bo vržen v vnažno temo, in ne bo prišel iz tega kraja, dokler ne povrne zadnjega vinarja. Če torej nimaš volje povrniti, zastonj se spoveduješ, zastonj prejmeš odvezo. Spovednika namreč lahko goljufaš, Boga vsegavednega pa ne moreš goljufati.

8. „Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega.“ — Pomisli, če si se lagal, t. j. drugače govoril, kakor misliš? Če si krivo pričal zoper bližnjega, morda celo s krivo prisego? Ali si slabosti bližnjega raznašal, ali se o njem celo kaj izmislil? Morda si bližnjemu dobro ime jemal, in mu tako tudi na veljavi in premoženju škodoval? Tudi dobro ime povrniti si dolžan, prej nisi vreden odveze.

9. „Ne želi svojega bližnjega žene.“

10. „Ne želi svojega bližnjega blaga.“

Morda si bil nevoščljiv, škodoželjen?

Glede cerkvenih zapovedi zlasti pomisli, če nisi morda posta prelomil, postne dni meso jedel? O postnih dneh si malo ali nič pritrgal? — Če si se vsako leto o veliki noči veljavno spovedal in vredno prejel sv. obhajilo? — Potem preglej poglobitve grehe. Morda si bil požrešen, si se napil, celo o postnih dneh, ob nedeljah; si bil jezen, in si dolgo držal sovraštvo? Kdor živi v sovraštvu, naj nikar ne hodi k spovedi, dokler se ne spravi. Kdor bližnjemu ne odpusti, ta tudi nima pričakovati od Boga odpuščanja. Pomislite slednjič, če ste bili leni pri svojih opravkih, če ste godrnjali čez stan, katerega ste si sami izvolili, ali vanj celo silili.

Premišlujte pa tudi, če ste se udeležili tujih grehov. Morda ste v greh svetovali in napeljevali, vi starši in predstojniki ste morda k grehu molčali in ga izpregledali, mesto da bi ga kaznovali. Morda ste ukradene reči kupovali ali spravljali, in tako drugim pomagali k grehu. — Pomislite, če ste grešili z zamudo dobrih del. Koliko dobrega bi bili lahko storili, bližnjemu

pomagali, mu modro svetovali, ga opominjevali, uboge podpirali, zlasti siromašne otroke. Kolikokrat bi bili lahko šli k sveti maši tudi delavne dni, pa niste šli. Lahko bi bili pogostokrat prejeli sv. zakramente, in se udeležili sv. odpustkov, pa tega niste storili.

Kar zadeva dolžnosti stanu, pomislite, če zavoljo lenobe, zapravljivosti ali slabega gospodarstva niso morda polja, vinogradi, pohoštva in družine trpele škodo. — Krčmarji, morda čez postavno uro točite, ali pa že pijanim in zapravljivim ljudem vina dajete, v postnih ali zdržnih dnevih meso nosite, ali pa ljudem brezumno drago računite? — Bogatinci, morda premoženja ne obračate po božji volji, trdi ste in neusmiljeni do ubožcev, sami sebi ne privoščite in od dolžnikov grozno velike obresti tirjate? — Reveži, ki ste revščine morda sami krivi, morda čez revščino godrnjate, premožne zavirate in jim kradete, rekoč: saj to ni greh? — Bolniki, morda ste si sami bolezen nakopali z nerodnim življenjem? Morda ste bili nepotrpežljivi in nehvaležni njim, ki so vam v bolezni prijaznost skazovali. — Na tak način naj vsakdo premišljuje dolžnosti svojega stanu.

Jako važno je število pri smrtnih grehih, katero pa malokateri spovedanec pove. Jaz vam povem, da ste dolžni povedati število greha, če ni mogoče natanko, vsaj kolikor je moč. Le pomislite, kolikokrat ste grešili na mesec, na teden ali na dan, in gotovo vam bo mogoče precej natančno določiti število.

Povedati je treba tudi okoliščine greha, katere greh zveksajo, zmanjšajo, ali še celo spremene v večo hudobijo. Tako postavim je vsako nečisto djanje smrtni greh, še večji pa je ta greh, če se zgodi med sorodniki. Veči pregreha je tatvina v cerkvi, kakor na domu. Hujši je obrekovati duhovna, kakor katerega nižjega stanu. Glejte, take okoliščine se morajo pri spovedi natančno določiti.

K sklepu je treba še pomisliti, kateri greh ti je najljubši, in v katerega največkrat padeš, ker s tem boš spoznal svoje poglobitno hudo nagnjenje in greh, iz katerega drugi grehi izvirajo. Silno je potrebno, da spoznaš svojo poglobitno strast. Drevesu ne škoduje, če mu posamezne vejice odsekuješ, ker iz debla in korenin zopet prirastejo druge. Ravnotako človeku nič ne pomaga, če bi posamezne grehe opustil, poglobitno korenino svojih grehov pa bi pustil rasti naprej v svojem srcu, ker iz te kore-

nine bodo kmalu prirastli novi grehi. Postavim: Kdor iz jeze kolne, zmirja in se prepira, temu bi nič ne pomagalo, zdržati se nekaj časa kletvine in zmirjanja, ker jeza bo zopet prišla in ga zapeljala v stare grehe. Da te izrastke za vselej odstrani, treba je sekiro nastaviti na korenino, in se spovedniku obtožiti jeze, kot poglavitnega nagnjenja, ter ravnati se po naukih, ki jih bo spovednik nasvetoval zoper jezo. Na tak način bo z izruvanim poglavitnim nagnjenjem padlo celo drevo.

Kristjani! Kolikor je bilo meni moč, poučil sem vas, kako vam je vest izpraševati, da vselej opravite dobro spoved, zlasti tudi danes za pripravo na praznik Marijinega vnebovzetja. Ne bojte se truda, ker bogato vam bo plačan z mirno vestjo. In ker se mi zdi, da se nekako bojite nastopiti pot pokore, hočem vas sedaj v duhu prijeti za roke, in vas peljati k studentu božjega usmiljenja, pod sv. križ.

Povzdigni, o grešnik, svoje oči! Poglej nedolžne roke, zavoljo tebe so razpete, da bi te ljubeznivo objele. Poglej sveto glavo! Naginjena je, da bi te poljubila in ti zopet podelila mir srca. Poglej odprto stran neskončne ljubezni! Probodena je, da bi te sprejela v prebivališče neskončnega veselja. Poglej krvave rane! Iz njih obilno teče nedolžna kri, da bi te omila vseh hudobij! Zbudi se, o grešnik, vstani, bodi vesel! Glej Jezus sam trpi, umira, da bi le ti večno živel. Še nisi pogubljen, še ti je milost in usmiljenje na ponudbo, ako s skesanim srcem pritečeš pod zveličanski križ, ter z živo vero in trdnim zaupanjem iščeš pri njem odpuščanja. Moli, posti se, jokaj, delaj pokoro; in če so tvoji grehi rdeči, kakor škrlat, bodo beli ko sneg; in če jih je, kakor listja in trave, zginili bodo, kakor led, ki se položi na gorko solnce. Vedno boš hvaležen Kristusu, ker tudi ti boš med onimi, „ki so šli in so bili očiščeni.“ Amen.

P. Hugolin Sattner.

Praznik Marijinega vnebovzetja.

1. O devištvu.

Kraljica devic, prosi za nas!
Lavret. lit.

Bodi nam prisrčno in ponižno pozdravljena, prelepa Gospa, nebeška kraljica, preljubezniva Devica Marija, danes na tvoj najslavnejši in najimenitnejši dan tvojega prečastitega vnebovzetja in kronanja v nebesih!

Tvoji otroci, tvoji služabniki in služabnice, smo se zopet zbrali okoli tvojega prestola v tem veličastnem svetišču, da bi se pri svoji materi in kraljici razveselili, tebe po svoji slabotni zmožnosti počastili in se tvojemu varstvu in pripomoči priporočili tudi za prihodnost.

V Gospodu zbrani, pobožni kristjani! Današnji praznik je najsvetejši praznik Marijin, ker ta dan je bila Marija povzdignjena k največji časti in oblasti; k največji časti „matere božje“ je bila že na zemlji izvoljena, k največji oblasti pa je bila povzdignjena današnji dan, ker je bila kronana od presvete Trojice, od Boga Očeta, kakor njegova najdopadljivejša mu hčer, od Boga Sina, kot čez vse ljubezniva mati, od Sv. Duha, kakor od vekomaj izvoljena nevesta; postala je kraljica nebes in zemlje. Odkod vsa čast, imenitnost in oblast? Gotovo odtod, ker je ona pri največji časti, da je bila mati božja, — največji časti, mogoči stvarjeni osebi, — ostala najponižnejša. „Kdor sam sebe ponižuje, bo povikšan,“ uči Jezus. (Luk. 18, 14.)

Mati božja, najimenitnejša gospa, je bila v besedi in dejanju najponižnejša, zato je bila povikšana nad vse višine sveta in neba, z dušo in telesom je bila povzdignjena z zemlje v nebesa, postala je kraljica nebes in zemlje, kraljica angelov, očakov, prerokov, apostolov, mučencev, spoznovalcev, devic, vseh svetnikov.

Danes jo hočemo premišljevati le kot kraljico devic.

Nebeška kraljica, s svojo deviško roko blagoslovi nas, govornika in poslušalce, naj bi bila vsaka beseda govornika sprejeta k tvoji slavi in časti, nam pa v dušno hrano in pripomoč za zveličanje.

Marija se imenuje kraljica devic, ker je prva stopila v deviški stan, ki je bil svetu še neznan, zakaj v stari zavezi je vsak odrasli hotel stopiti v zakonski stan, ker brez zaroda biti, je bila

nečast; tudi veliki duhovni so bili v zakonskem stanu, tako: Aron, Cerobabel, Isahar, Caharija, vendar pa, kadar so darovali, so se nekaj dni zdržali zakonskih pravic (cfr. 1. Reg. 21, 5.), da bi bila njih daritev Bogu dopadljiva. — Po posebnem božjem razsvetljenju je to napotilo Marijo na misel, da je Bogu dopadljivejši, kdor se še dalje čase zdrži zakonskih pravic, in da je Bogu najdopadljivejši, kdor se vedno zdrži zakonski pravic; zato je ona sicer tudi v zakon stopila, kakor je bila navada, pa si je izvolila takega ženina, ki je nji enako sklep, celo obljubo storil, tudi v zakonskem stanu deviško živeti, in tako Bogu darovati največji in najmenitnejši, najdopadljivejši dar, dar čistega srca, čiste duše, neomadeževanega telesa. Zdaj umemo evangeljsko dogodbo: Marija se je začudila, kadar ji je angel naznanil, da bo Sina rodila: „Kako se bo to zgodilo — ni mogoče, — ker moža ne poznam,“ to je, ker s svojim možem, Jožefom, deviško živim; in le, ko ji je angel razodel, da bo ohranila svoje devišтво, da bo na nadnaravni način, po čudežni moči Sv. Duha — mati postala, tedaj šele je dala privoljenje, naj se zgodi večni božji sklep!

Marija Devica je prva pokazala to čednost svetu, katere on dotedaj še ni poznal, ona je prva prišla za belo zastavo devišťva in jo visoko proti nebu povzdignila, okoli katere zastave se je zbiralo in se zbira vsa stoletja krščanstva na tisoče in milijone devic. Spomnim vas na sv. Uršulo in njene tovarišice, ki so iz ljubezni do deviškega stanu pod krvavim mečem darovale svoje življenje; spomnim vas na device mučenice, ki so nasledovale devic kraljico, kakor: sv. Neža, sv. Cecilija, sv. Katarina, sv. Lucija, sv. Julijana... spomnim vas na deviške mladeniče: sv. Janeza evangelista, sv. Alojzija, sv. Bernarda, sv. Bernardina, sv. Stanislava, sv. Kazimirja, sv. Vida, sv. Antona Padovanskega... na tisoče in milijone svetnikov in svetnic, ki so bili nebeške kraljice, kraljice devic, na zemlji vojskujoča armada, in so v nebesih okolu prestola njeno častno kerdelo.

Marija je posebna zavetnica, posebna varihinja, posebna ljubiteljica deviških duš, ona je „kraljica devic“, zato vam hočem sedaj o devišťvu posebej govoriti.

* * *

Devišťva čednost je v tem, da se človek ne združi telesno z drugim spolom, dokler ne stopi v zakon. Devišťvo je dolžnost v celem samskem življenju, le z nastopom v zakon ta dolžnost

neha, in se pravica dá, da se po od Boga odločenem načinu ohrani človeški rod, in se množi število božjih, za nebesa izvoljenih otrok.

Dolžnost devištva za vsakega kristjana v celem samskem življenju sledi iz občne dolžnosti, služiti Bogu, izpolnjevati njegove zapovedi in naredbe, torej izpolnjevati tudi šesto zapoved: *Ne prešestuj*. Kdor to zapoved prelomi, on ne oskruni le duše, ampak tudi telo, ki je tempelj Sv. Duha, on onečasti svoje telo, ki je ud, del tistega telesa, katerega glava je Kristus (Kol. 1, 18.), on omadežuje posodo, v kateri nosi veliki zaklad, dušo — božjo hčer, ognjusi tisto telo, katero ima namen, polno svetlobe vstati od mrtvih in z dušo zedinjeno v nebesa se povzdigniti. Kje in kdaj se bo tako ognjušeno telo očistilo? Kdaj bo ta žlahtna posoda, ki se razbije, zopet cela? Nikdar več ne bo cela! Kakor kupica, ki se razpoči, tudi nikdar več ne bo cela. Glinasta posoda, ki razpoči, se more še dati zvezati, da se v sili še rabi, pa nikdar več ni cela, ostane le črepinja, enako z enim takim grehom, s prvim takim grehom izgubljeno devištvo je izgubljeno za večne čase; venec devištva je raztrgan na večne čase, belo oblačilo devištva zapravljenost se nikdar več ne na zemlji, ne v nebesih nazaj ne dobi; vsako spomlad se drevje zopet ozeleni in rožice zopet cveto, ali zapravljeni venec devištva se več ne splete, ako bi kdo celo življenje krvave solze točil za njim.

* * *

Naj vam sedaj govorim o imenitnosti deviškega stanu.

Da je deviški stan posebno imeniten in Bogu posebno dopadljiv, se razvidi iz tega, da Jezus ni hotel druge matere imeti, kakor deviško mater, ne drugega variha, kakor sv. Jožefa, deviškega ženina Marije Device; le iz njegovih deviških rok je hotel kruh jemati; nobenega apostola ni toliko ljubil, kakor sv. Janeza, ki je bil deviškega stanu; le ta ljubljenec mu je na prsih slonel pri zadnji večerji, njemu je razodel največje skrivnosti božjega kraljestva, njemu pod križem stoječemu je umirajoč svojo deviško mater izročil v skrb.

Devištvo posnema angelsko življenje na zemlji. „Kadar je božji Sin prišel na zemljo, si je ustanovil novo družbo (devištvo), da kakor mu v nebesih angeli služijo, bi mu tudi na zemlji služili angeli,“ govori sv. Hieronim. „Deviški stan je toliko

imenitnejši kakor zakonski stan — pravi sv. Krizostom — kakor visoko je nebo nad zemljo, kakor visoko so angeli nad ljudmi.“ Jezus uči: „Po vstajenju se ne bodo ne ženili ne možili, ampak bodo kakor angeli božji.“ (Mat. 22. 30.) Tako so angelom enaki tudi tisti, ki se na zemlji ne ženijo, ne možijo, temuč v samskem stanu deviško živijo. Kako lep je torej in imeniten deviški stan, ki je podoben angelskemu življenju.

Deviški stan je po besedah sv. Atanazija — znamenje prave vere in prave Cerkve. Le v naši veri in naši katoliški Cerkvi je devištvo v toliki časti. Sv. Martin je šel nekdanj s svojimi učenci mimo velikega travnika, pripoveduje Sulpicij Severij; en del travnika so razrile svinje, bilo je videti samo blato, drugi del je popasla goved, bilo je malo trave, na koncu travnika je rastle še velika trava, in izmed trave so različne cvetlice vzdigovalle svoje glavice. Sv. Martinu je bil travnik lepa prilika k sledečemu nauku: „Zapomnite si, učenci moji, kaj nas uči ta travnik: glejte! prvi del travnika, katerega so grdo razrile svinje, kaže greh nečistosti; drugi del travnika, katerega je popasla goved, in je le nizko zelenje še videti, pomeni zakonski stan, in konec travnika z visoko travo in s cveticami obsejan nam kaže lepoto devištva.“

Zato pravi sveti škof Ciprijan: „Deviške duše so najlepše rožice v vrtu sv. Cerkve, so najimenitnejši del črede krščanske, v njih cvete zlahten sad sv. Cerkve.“

Sv. Duh hvali lepoto deviškega stanu v bukvah modrosti: „O kako lep je čisti rod v svetlobi svoje čednosti, zakaj njegov spomin je večni, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh.“ (4, 1—2.)

Deviškim dušam je obljubljeno posebno plačilo v nebesih: „Blagor njim, ki so čistega srca, oni bodo Boga gledali,“ pravi Jezus. Drugim čednostim je dana splošna obljuba: „Njih je nebeško kraljestvo,“ njim pa, ki so čistega srca, daje Jezus posebno obljubo, da bodo Boga gledali. Boga gledajo vsi izvoljeni v nebesih, pa tisti, ki so čistega srca, bodo posebno blizu Boga gledali; oni stoje v prvi vrsti okolu božjega prestola, to je njih neko posebno plačilo. O deviških mladeničih in deviških deklicah govori Gospod Bog po preroku Izaiju: „V mojem mestu in v moji hiši jim bom dal kraj, in dal jim bom ime slavnejše, kakor drugim sinovom in drugim hčeram, ime jim bom dal večno, katero ne bo prešlo“ (56. 5.); o njih govori sv. Janez v skrivnem razodenju, „da bodo peli v nebesih neko novo pesem, katere

nihče drugi peti ne zna, da bodo hodili za Jagnjetom, kamorkoli bo šlo.“ (14, 3. 4.) „Kam pa pojde Jagnje,“ vpraša sv. Avguštin (lib. de virg.), in sam odgovori: „Tja, kjer bo neizrekljivo veselje, katero bodo device same uživale, in se bo razločilo od tistega veselja, katero bodo uživali drugi svetniki, ki niso v deviškem stanu ostali.“

Zato so sv. mladeniči in device rajši svoje življenje darovali, kakor izgubili devištvo. Ne spominjam vas na znane device in mučenice, kakor sv. Nežo, Cecilijo, Katarino, Lucijo, Agato, ampak omenim samo deviškega mladeniča, poljskega kraljevega princa sv. Kazimira, ki je pri trdo spokornem življenju in ostrih prostovoljno si naloženih postih še vedno tako nenavadno močne krvi bil, da so mu zdravniki v bolezni svetovali stopiti v zakonski stan, in bo ozdravil in še dolgo živel; on pa je cenil deviško čistost za največji zemeljski zaklad, tega sveta ni sprejel in je sveto umrl, 25 let star, leta 1484. (Brev. lectio 5. — Legend. Donin II. 29.)

Zaradi imenitnosti devištva in posebnega plačila temu stanu odločenega so tudi nekateri zakonski deviško živeli, to je svojih zakonskih pravic se ne posluževali. Zgled deviškega zakona sv. Jožefa in Marije sta nasledovala nemški cesar Henrik II. in njegova soproga sv. Kunigunda. Sv. Henrik pokliče k svoji smrtni postelji svojo soprogo Kunigundo in sorodnike, prime svojo ženo za roko ter vpričo vseh slovesno reče: „Tako mi je bila od vas, ali veliko več od Kristusa izročena; devico ste mi izročili, — devico vam nazaj izročim.“ Na to se v molitvi njegova duša preseli v nebesa leta 1024. V zakonu sta deviško živela cesarica sv. Pulherija in nje soprog Marcijan, enako cesarska zakonska Evdoksija in Teodozij v četrtem stoletju.

V zakonu deviško živeti je visoka stopnja popolnosti, je nasledovanje evangelijskega sveta, ako se oba zakonska k temu sporazumeta; ako bi pa se samo ena oseba zakonskih mislila k temu se odločiti, bi bilo to prepovedano in nima pravice; enako: samskemu celo življenje deviško živeti ni zapovedano, ampak le do vstopa v zakon, za celo življenje je le svetovano, to je evangelijski svet.

O tem evangelijskem svetu pa uči sveti apostol Pavel v svojem prvem listu na Korinčane (7): „Zaradi devic (ali devištva) nimam povelja od Gospoda, svet pa vam dam. Menim tedaj, da

je dobro človeku tako biti; ako se pa oženiš, nisi grešil, in ako se devica omoži, ni grešila, toda nadloge mesa bodo taki imeli. — Kdor je brez žene, skrbi za to, kar je Gospodovega, kako bi Bogu dopadel, kdor je pa oženjen, skrbi za to, kar je sveta, kako bi ženi dopadel; in neomožena devica misli, kar je Gospodovega, da bi bila sveta na telesu in duhu, katera je pa omožena, misli na to, kar je sveta, kako bi možu dopadla. Ako pa kdo misli, da je napačno, ako se njegova devica postara, naj stori, kar hoče, naj se omoži. Kdor tedaj omoži svojo devico, prav stori, in kdor je ne omoži, bolje stori; boljše pa bo zanjo, ako tako ostane po mojeni svetu. Menim pa, da imam tudi jaz božjega duha.“

* * *

Kateri so sovražniki deviškega stanu in kaj je obrambna pomoč zoper nje? Kjer je velik zaklad, tja mika tatu, roparja, da bi si ga prilastil; tat pride na tihem, skrito; ropar očitno, siloma. Tih sovražnik devištva je v človeku samem že skrit, to je človeška narava, meso in kri, po izvirnem grehu pokvarjena, vedno v hudo nagnjena. Sveti apostol Pavel uči: „Mi nosimo velik zaklad v rahlih posodah.“ (2. Kor. 4, 7.) Velik zaklad je duša, je čednost, je devištvo, rahla posoda pa je telo, ki je iz ila ustvarjeno. Ako je ilovnata posoda že žgana, pa se na kaj trdega zadene, se zdrobi; tako je tudi telo rahla posoda. Sveti apostol Pavel je deviško živel, kakor ste slišali, bil je zamaknjen v tretja nebesa, kakor sam pové, vendar ni tajil in je obstal, da občuti v svojih udih postavo telesno, ki ga hoče potegniti v greh. (2. Kor. 12.) Sovražnika je potreba najprej oslabiti, da bo mogoče ga premagati, zato na pr. v vojski obkolijo trdnjavo sovražnikovo, da ne dobiva od nobene strani živeža, in se slednjič zaradi gladu mora vdati. Tako je storil tudi sveti apostol Pavel; on piše: Jaz mrtvim svoje telo in v sužnost devam, da pri tem, ko drugim pridigujem, sam ne bom zavržen (II. Kor. 9. 27.); on je s postom in delom strahoval svoje telo. Delo, trpljenje, treznost, zmernost, to slabi tega sovražnika, človeško telo, pri tem ko ga obilnost, nezmernost in lenoba le redi.

Očitni sovražniki devištva pa so drugi ljudje, sprijeni in spačeni, ki si s strupenim jezikom in predrznim dejanjem prizadevajo omajati stalnost čednosti in jo podreti, ki so nasledniki in pomagачi tiste lažnive kače, ki je v nesrečo spravila ves človeški

rod. V Indiji je po strupenih kačah, kojih je v tisti vroči deželi neizmerno veliko, v dvajsetih letih 430.000 ljudi izgubilo življenje; okoli 70.000 ljudi pa je v istem času bilo raztrganih od roparskih divjih zverin, največ od tigrov in levov. Več kakor teh sovražnikov telesnega življenja v Indiji je po vesoljnem svetu, — kaj rečem — je v eni sami krščanski deželi, v človeški podobi strupenih kač, napadajočih levov in tigrov, ki morijo življenje deviško.

Orožje je obramba zoper sovražnike, toplo oblačilo je obramba zoper zimo in mraz, enak pomoček in obramba deviškega stanu je sramežljivost. Ako bi devico imenovali nevesto, dajmo sramežljivosti ime: družica. Družica je častna spremljevalka in tovarišica neveste, sramežljivost je tovarišica in varihinja devištva. Sramežljivost varuje oči, da po nespodobnem ne gledajo. Sramežljivost varuje ušesa, da ne poslušajo ostudnih besedi. Sramežljivost varuje jezik, da ne zine grde besede. Sramežljivost varuje roke, da se ne dotikajo nedostojnega, pa tudi branijo se kaj nedostojnega dotakniti. Sramežljivost hoče oblečeno imeti in zakrito celo telo, samo roke, noge in glavo smemo gole imeti. Sramežljivost v nevarnosti zapira vse počutke in jih trdno zaklene, kakor se zapro vsa okna in vrata, kadar se bliža huda ura. Sramežljivost se tudi ogiblje nevarnih, v slabem glasu stoječih krajev, kjer bi mogoče obe, družica in nevesta, padli v nesrečo.

Sramežljivost je podobna plotu pri vrtu; vrt je devištvo, plot je sramežljivost; kjer ni plota, ni vrta. Plot okoli vrta je potreben, ker drugače razna domača žival poškoduje gredice. Ako se plot poškoduje, se mora zopet popraviti, če se sramežljivost poškoduje, se to popravi s ponižnim obtoženjem in resničnim poboljšanjem.

Ljudje, ki imajo veliko denarja pri sebi, kakor kupci, ki gredo na semenj — pa jih pot pelje po samotnih, nevarnih krajih, se zberejo in gredo v večji tovarišiji skupaj, da so močni in brez strahu pri slučajnih napadih. Duše deviške! za veliko vrednost vašega zaklada nevaren kraj, nevaren čas je skoraj povsod in vsak čas, zato bodite zoper slučajne napade vedno v močni, zanesljivi tovarišiji. Tri mogočne osebe vam priporočim za tovarišijo, napravite jih za tovarišijo vsak dan, in spremljale vas bodo rade in povsod vsak dan in vsako noč.

Prva oseba je ljubi angel varih, od Boga vam odločen kakor Rafael Tobiju, da nevidno z vami hodi celo življenje od

zibeli do groba. Vsako jutro, vsak večer — tega ne pozabite — se njemu priporočujte, da vas varuje vseh nesreč dušnih in telesnih.

Druga mogočna oseba v tvoji tovarišiji, čisti mladenič, čista deklica! naj bo Marija Devica, devic Kraljica; kadarkoli doma, ali kje na poti, v kapelici zagledaš njeno podobo, priporoči se tej preljubi Gospe in mogočni Kraljici. (Marijina družba!)

Tretja oseba v tovarišiji pa naj bo božja oseba, Jezus Kristus sam, in njegovo najsvetejše Srce; ako še nisi, stopi v bratovščino presvetega Jezusovega Srca, v kateri bratovščini prosimo vsak dan: „O presveto Jezusovo Srce daj, da te bolj in bolj ljubim.“

* * *

Ta nauk o devištvu sem želel vam danes na drobno razložiti in v vaša srca vsaditi, da ga sprejmete danes na visoki imenitni praznik v nebo vzete in kronane nebes in zemlje Kraljice.

* * *

V Gospodu zbrani, vsi pobožni kristjani, nekateri ste z veselim obrazom poslušali danes božjo besedo, nekateri pa z žalostnim srcem — nekateri, nekatera zdihuje: kaj za nas druge, uboge, revne sirote! za nas danes ne bo nič pridige?

Pri neki hiši sta bili dve sestri, ena je bila devica, druga pa nečistnica. Njih imena so vam vsem znana in obe sta postali svetnici, Marta in Marija Magdalena; o teh je ravno današnji praznik bil sveti evangelij.

Marija Magdalena je spoznala, da se grešna lakota nasiti ne da; ona tudi nikdar nima notranjega miru, ker huda vest, kakor trn, noč in dan njo zbada; spozna, da tudi na onem svetu nje nič dobrega ne čaka. Milost božja gane njeno srce k žalosti, izgubljena ovčica išče usmiljenega Jezusa. In ko ga najde, mu noge s solzami žalosti umiva, poljubljuje, z lasmi otrinja, z dišečim mazilom mazili in zadobi, dokaz zopetne božje ljubezni, odvezo grehov z besedami: „Tvoji grehi so ti odpuščeni, pojdi v miru.“ Magdalena iz pobožnosti odslej vedno za Jezusom hodi, kot zvesta učenka posluša nauke, sedeč pri njegovih nogah, plače na gori Kalvariji pod križem pri Jezusovi smrti in po Gospodovem vnebohodu ostro spokorno živi 30 let v samotnem brlogu, premišljuje Jezusovo bridko trpljenje in ostro biča svoje grešno telo.

Na tak način je nekdanja očitna grešnica postala svetnica, ker se ni nikdar več po zadobljeni odvezi povračala nazaj v stare grehe.

Dvoje vrste so ljudje, ki so zapravili devištvo — in Magdalena nasledujejo, eni jo nasledujejo samo kot grešnico brez spokorjenja in poboljšanja, drugi jo nasledujejo tudi kot resnično spokornico; prvih je mnogo, so zastarani grešniki tudi še potem v zakonskem in vdovskem stanu, podobni zarjavelemu železu, podobni izgubljenemu sinu, ki bi si rad z luščinami nasitil svoj glad, pa še tistih ni dobil, drugi spokorniki pa — in teh je malo — hočejo hoditi po tesni poti spokornosti in priti skozi ozka vrata — kakor Magdalena — v nebesa.

O Marija! nebes kraljica, tvojemu varstvu priporočim danes vse poštene mladeniče in deklice, vse deviške duše, naj bi ti ostale zveste, bile tvoja vojskujoča armada na zemlji, tvoje častno krdelo v nebesih.

O Marija! pribežališče grešnikov, tebi naj bodo priporočeni vsi izgubljeni mladeniči in dekleta, ako so tega imena še vredni, ki imajo srčno žalost in spokorjenega duha; milostno se ozri še tudi na uboge zastarane grešnike, da se jim odprejo srca in se izpreobrnejo.

Marija, pribežališče grešnikov, prosi za nas!

Marija, kraljica devic, prosi za nas! Amen. *Ivan Gajšek.*

2. Marija — naša straža.¹

Kateri Te je v nebesih kronal.
Rožnivenec.

Marselj je veliko pomorsko mesto na južnem Francoskem. Blizu tega mesta stoji na visokem hribu sloveča Marijina božja pot, imenovana: „Marija — naša straža!“ Na zvoniku te cerkve je kamenit kip Matere božje, ki drži roke razprostrate čez daljno morje. Na to božjo pot romajo mornarji in tisti, ki hočejo popotovati po morju, da se izročajo Marijinemu varstvu in da prosijo našo ljubo Gospo od straže za srečno popotovanje. Enak pomen ima tudi božja pot naše ljube Gospe na Trsatu, od koder se daleč vidi na Kvarnerski zaliv in Jadransko morje, in kamor

¹ Prosto po Hammerju.

posebno radi prihajajo naši primorski mornarji, da se priporočajo za srečno vožnjo ali da se zahvalujejo za mogočno Marijino varstvo po prestani nevarni vožnji.

Predragi! Kaj je pač naše življenje drugega kot vožnja po morju, kjer je toliko nevarnosti, kjer prete zdaj viharji, kjer žugajo razbiti barko skrite pečine ali skalnati bregovi in kjer se jih toliko potopi in pogine. — Vsi, ki se vozimo po nevarnem morju tega življenja, moramo mimo otoka, kamor nas vabi trojna zapeljivost, namreč poželjenje mesa, poželjenje oči in napuh življenja. Gorje nam, če bi se hoteli, pozabivši svoj namen, ustaviti in muditi na tem otoku. Na skritih pečinah tega otoka bi se nam razbila barka in mi bi ne dosegli svojega namena.

Pravijo, da je bil v starih časih otok, na katerem so živele sirene, to je take stvari, ki so bile pol ženska, pol riba. Te sirene so znale posebno lepo peti. Katerikoli so se tam mimo vozili, se niso mogli ustavljati prelepemu petju in zapeljivi lepoti, ter so se hoteli na vsak način pomuditi na začaranem otoku. Ali to je bila njih nesreča. Ko so se bližali otoku, niso zapazili v morju skritih pečin, na katerih se je razbila njih barka in so žalostno poginili. — Bil je pa v tistih časih moder grški junak, Odisej po imenu. To je znal premagati skušnjavo. Ko so se imeli peljati mimo tega otoka, je ukazal mornarjem, da so si morali zamašiti ušesa, da niso slišali vabljivega petja in tako so se brez škode prepeljali mimo nevarnega otoka.

Tako tudi nas mami ta svet z raznimi skušnjavami; nas zapeljuje s poželjenjem mesa, poželjenjem oči in napuhom življenja. Gorje nam, če poslušamo vabljivi glas svoje počutnosti, če se zamotamo v zemeljske sladnosti in pozabimo na naš končni namen! Ako ne zamašimo svojih ušes pred zemeljsko zapeljivostjo, ako ne krotimo svojih strasti, ako se ne odpovemo svetu in njegovemu poželjenju, gotovo se tudi mi pogubimo. — Da se to ne zgodi, obračajmo svoje oči k Mariji naši straži, ki je bilo ravno zato danes v nebesa vzeta, da nam pomaga, da nas varuje, da nas otme pogina.

Če vprašamo svetnike, kako so odšli iz toliko nevarnosti, kako so premagali razne skušnjave, kako so se rešili pogina, nam bodo kazali na Marijo in bodo pripoznali, da se bili le z njeno pomočjo rešeni.

Izmed mnogih svetnikov naj navedem le dva: Sv. Frančiška Saleškega in sv. Andreja Korzina.

Ko je bil sv. Frančišek Saleški še mladenič in je hodil na visoke šole v Parizu, je imel silno hude skušnjave. Vedno mu je nekaj govorilo: da bo pogubljen, naj dela, kar hoče, naj moli, kolikor hoče! Ta misel ga je nadlegovala noč in dan, ni mogel ne jesti, ne spati in silno je shujšal. V tej stiski se obrne do Matere božje. V cerkvi pade na kolena pred Marijino podobo in prosi svojo nebeško Mater kar moč ganljivo, silno in vdano, naj mu pomaga, naj mu izprosi od Jezusa rešitev iz take skušnjave. „O Marija,“ pravi med drugimi prošnjami, „o Marija“, če že res moram biti pogubljen, če res za mene ni nobene rešitve, izprosi mi vendar to milost od Jezusa, da ga bom vsaj zdaj na zemlji ljubil, če ga tam v večnosti ne bom mogel!“ — In glejte: Njegova molitev je bilo uslišana, Marija mu je izprosila pomoč: od tistega trenutka so ponehale vse skušnjave, nikoli več ga niso nadlegovale.

Če imaš torej, ti moj kristjan, enake skušnjave, tedaj veš, kam se ti je obrniti. Vendar pa take skušnjave niso dandanes tako pogoste, pač pa ravno tem nasprotna skušnjava. Kristjane naših dni ne skrbi toliko, da bi ne bili pogubljeni; ampak mnogi mislijo, da bodo pri vseh svojih hudobijah, nerodnostih, neukročenih strasteh in grešnih navadah nazadnje vendarle zveličani. — Predragi! Če je tak stan tvoje duše, potem si res v veliki nevarnosti za svoje zveličanje. Dušna slepota te mami, da ne vidiš strašnega prepada, ki se odpira pred teboj in te hoče zdaj zdaj ugonobiti! — Kako hočeš doseči srečno smrt, če pa ne pustiš greha, ne jenjaš od hudobije, in ne delaš resnične pokore! Ali ne veš, da je bila Marijina smrt le zato tako srečna, ker je ves čas Bogu služila, ker svojega Boga tudi z malim grehom ni žalila, ker je celo življenje storila toliko pokore! Oh, prosi danes nebeško Mater Marijo, da ti izprosi pravo spoznanje, resnično poboljšanje in stanovitno spokornost! Brez poboljšanja ni odpuščanja, in če v grehih umrješ, ti tudi najboljša mati ne more več pomagati. — Zdaj ti je milost še na ponudbo, o smrtni uri bo morda že prepozno. Če pa se želiš resnično poboljšati, se obrni k Mariji in rada ti bo pomagala, kakor je pomagala sv. Andreju Korzinskemu.

Ta svetnik je bil doma v Benetkah. — Še preden je bil rojen, je imela njegova mati čudovite sanje. Sanjalo se ji je, da je

porodila volka, ki je divje letal okrog, slednjič pa je letel v neko cerkev in se je tam izpremenil v ovco. Ko pride otrok na svet, ga pobožna mati daruje Mariji, da bi mu bila ona močna straža na nevarnem morju življenja. Pa kmalu se je prepričala dobra mati, kako resnične so bile njene sanje. Andrej namreč, tako je bilo dečku ime, je bil v prvi mladosti silno svojeglaven, divji in razuzdan. Mati žaluje, moli neprestano in prosi Marijo, da bi se uresničil tudi drugi del njenih sanj; da bi njen sin postal iz divjega volka krotko jagnje. Ko nekega dne Andrej zopet naredi veliko nerodnost in s tem hudo razžali svoje starše, mu reče mati jokaje: Zares, ti si tisti volk, katerega sem videla v sanjah! Osupnjen vpraša Andrej, kaj hoče s tem reči? In zdaj mu mati pove, kakšne sanje je imela, kako ga je Mariji darovala in kako vedno moli zanj, da bi se volk izpremenil v ovco. Ko Andrej to sliši, je bil ves pretresen in celo noč ni mogel spati. Komaj se naredi dan, gre v cerkev karmeličanov in tam na kolenih pred Marijinim oltarjem moli: „O deviška mati, jaz sem tebi darovan, jaz hočem od zdaj naprej popolnoma biti tvoj; oh prosi Jezusa zame, da mi odpusti grehe moje mladosti!“ Andrej je torej res postal iz volka krotko jagnje. Stopil je v karmeličanski red, postal škof in slednjič svetnik. Katoliška Cerkev obhaja njegov god 4. februarja.

Dandanes so pa mnogi, ki so podobni Andreju Korzinskemu, ki ga posnemajo kakor volka, ne posnemajo ga pa kakor jagnje. Mnogi so pač po besedah sv. Pavla (Rim. 1, 29 — 32) pravi volkovi: polni vse krivice, hudobije, nečistosti, lakomnosti, napačnosti, polni nevoščljivosti, ubijanja, krega, goljufije, hudodelnosti; podpihovavci, obrekovavci, Bogu sovražni, zasramovavci, prevzetni, napuhnjeni, izmišljevalci hudobij, staršem nepokorni, neumni, razuzdani, brez ljubezni, brez zvestobe, brez usmiljenja. Za take ljudi pač nebesa niso, za take ne more biti nikoli srečnega prihoda v nebesa. Zakaj taki, pravi sv. Pavel, ki tako delajo, ne bodo posedli božjega kraljestva!

Ako je torej kdo med nami, ki ima volčjo naravo, volčje lastnosti, naj gre po zgledu sv. Andreja k Mariji in naj jo prosi, da ga naredi in izpremeni iz volka v ovco. Naj ji reče: O Marija, ti veš, da sem od sv. krsta tebi posvečen; ti tudi veš, kako sem bil hudoben svoja mlada leta in še sedaj v starosti; ti o dobra Mati in mogočna Gospa mi moreš pomagati, da se izkopljem iz svojih hudobij, da zapustim svoja grešna pota, da

stopim na pot pokore in da se zveličam, da postanem iz volka jagnje, iz grešnika pravičen, otrok božji in dedič nebes!

V sv. evangeliju (Luk. 11, 21.) beremo te-le besede Jezusove: „Ako močni v orožju varuje svoj dvor, je v miru njegovo premoženje!“ Mi pa te besede lahko obrnemo tudi na Marijo, ki je naša straža, Devica mogočna, stolp Davidov, in lahko rečemo: Če nas Marija brani, če se Marija poteguje za nas, potem smo varni, potem smemo biti mirni; hudobni duh nam ne more škodovati, zapeljivi svet nas ne more premotiti, naša duša se ne more pogubiti! Marija svojih častivcev ne zapusti, Marija nam je močna bramba pred sovražnikom. Saj moli tako lepo sv. Bernard k Mariji in z njim molimo tudi mi: „Spominjaj se, o premila Devica, da še nikoli ni bilo slišati, da bi bil kdo zapuščen, ki je pod tvojo brambo pribežal, na tvojo pomoč klical, tvojim prošnjam se priporočal. S tem zaupanjem navdan k tebi hitim, o devic Devica, k tebi prihajam, pred teboj zdihujoč grešnik stojim: O Mati večne Besede, ne zavrzi mojih besed, temveč dobrotljivo me poslušaj in usliši. Amen.“

† Jan. Ažman.

^vStirinajsta nedelja po binkoštih.

Skrb za dušo in telo.

Ne skrbite za svoje življenje, kaj boste jedli . . . Mat. 6, 25.

„Lakota je najboljši mojster,“ pravi že star pregovor. Filip, kralj macedonski, ni prisilil Rimljanov, da so se podali, z zlatom obloženim oslom, ampak z lakoto. „Panem et circenses“ (kruha in iger) je klicala lačna druhal rimskega mesta. Kaj pomagajo še tako lepe in poučne besede, ako so govorjene lačnim želodcem. „Skozi želodec se pride v srce“, uče sociologi. Le če imamo človeka preskrbljenega z vsakdanjim kruhom, bode sposoben ustvariti večja dela. Ljudstvo, ki je gmotno dobro, bode tudi нравno in duševno nepredovalo. Gospodarska samostojnost je podlaga političnemu delovanju. Prva skrb na zemlji je torej ta, da si ohranimo telo, da poskrbimo za živež, za kruh. Kruh je torej prva stvar za življenje.

In vendar ne smemo pozabiti resnice: „Človek ne živi le od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz ust božjih“. (Mat. 4.) O pomenu teh Zveličarjevih besedi hočemo danes premišljevati.

Učeni možje uče, da se vse prikazni v naravi vrše po večnih in trajnih pravilih. Vemo pa, da vladar sveta lahko napravi kako izjemo (Jozve). Učeni možje so preračunali, kdaj solnce ali luna mrkne, da je naša zemlja oddaljena od solnca 20 milijonov milj, kdaj se prikaže Hallejeva zvezda repatica, koliko milijonov kilometrov je dolg njen rep itd. Ne morejo pa učenjaki preračunati vremena natanko niti za en dan naprej, ali bo grdo ali lepo, mrzlo ali toplo vreme?

Učeni možje marsikaj znajo, uganejo; ali dežja ne morejo napraviti s svojo modrostjo, ne morejo ubraniti slane. Amerikanci so že enkrat razvpili, da znajo dež delati: le nekaj strellov iz topov v zrak in dež je tukaj. Enkrat so padle menda nekatere kaplje, drugič pa ne. Bil bi tudi predrag tak dež!

Ne ostane nam torej drugega, kakor zaupanje v nebeškega Očeta. Njega moramo prositi. Kaj ti pomaga, če še tako dobro obdeláš svoje polje, seješ najboljše seme, pravilno pognojiš, skrbno opleveš — ako pa o pravem času ni dežja, ni gorkote, če pride slana, pritisne suša, sentjavost, palež. Letina se torej ne ravna po našem trudu in umnem obdelovanju, ampak po Bogu: *Daj nam danes naš vsakdanji kruh*. Ti si se morda lansko leto ravnotako potil in pridno delal kakor letos, a pridelal si vsake reči polovico manj kakor letos. Če je letina odvisna od tvojega dela, bi bil moral obe leti enako pridelati. Pa nisi! Ali ne spoznaš tedaj, da ima pri tvojem delu še nekdo drugi besedo? *Zakaj ne tisti, ki seje, in ne tisti, ki priliva, je kaj; ampak Bog, ki rast daje*.

Bog skrbi za vse: za ptice, ribe, cvetice, živali, kakor nam današnji evangelijski pove. Pa naj ne bi skrbel za človeka, ki je krona vsega stvarstva? Opazujte osla, najbolj zaničevano žival! Bog mu je dal vse potrebno, da se hrani in brani. Ali ste že kdaj slišali, da bi se kak osel obesil ali v vodo skočil? Ti pa, kristjan, si tako omahljiv, obupen? *Iščite tedaj najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse to nam bo privrženo*. (Mat. 6, 33). Na zemlji je ljudi nad 1500 milijonov. In vsi morajo jesti. *V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh* . . . Truditi se je treba;

a kdor se ne trudi, je sam kriv svoje bede. Kruha dovolj, samo seči je treba ponj. Ali tisti, ki so pri skledi in kozarcu najhitrejši, so pri delu najkasnejši. Tisti, ki najslabejše napravijo svoje delo, hočejo biti plačani najboljše. Ob nedeljah delajo, ob pondeljkih pa praznujejo, diši jim bolj gostilna kakor delavnica, v jeziku so neutrudljivi, v rokah počasni.

Potreba se prezira, potrata raste. Preveč skrbimo za nepotrebne reči, premalo za potrebne. Koliko jih toži, da ne morejo izhajati! Pa ne vidijo, da jim ubožstvo prinaša potrata v pijači in obleki!

Stare, preproste šege minevajo, potrata pa se šopiri pri vseh stanovih. Dekle v zadnji gorski vasi skuša posnemati pariško modo, kaj pa šele, če se pogleda v mesto? Mladenič znaša svoje trdo prislužene novce v gostilno pod krov in pod vejo. Ali pa ta slast po pijači in obleki prinaša tudi zadovoljnost v srce?

Koder domača hiša vse preskrbuje, vse preživlja, tam je mir in zadovoljnost; koder pa ne vlada sloga, se udje družine poizgublja po širnem svetu in sreče ni. Družinsko življenje je razdejano; razdejana je pa tudi sreča. Domači kruh ne diši več, domača obleka ne ugaja več, trumoma zapuščajo udje družine svojo domačo grudo iskat sreče po svetu, pa je ne najdejo. Koliko jih hiti čez široko morje v novi svet! A kako redek je, ki bi mogel reči: „Glej, to je sad marljivosti v novem svetu. Amerika mi je to pridobila.“

Predragi v Gospodu! Premalo ljubimo. Krščanska ljubezen se potika po skrivnih kotih in se ne upa na dan, neče na širno plan. Sebičnost, nevoščljivost se pase po širnem polju. Daj „mi“, ne „nam“ vsakdanji kruh, se govori. Če sta dva trgovca, dva krčmarja le skupaj, se že kregata, če sta dva kmeta, dva rokodelca v eni vasi, si že nagajata, nasprotujeta, pravdata . . . Ljubezni ni.

Predragi! Ne pozabimo, kaj pravi današnji evangelij: *Ne skrbite tedaj, rekoč: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čim se bomo oblačili? Saj vé vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete* (Mat. 6, 25, 31.) Le vsakdanjega kruha potrebujemo. Kdor pa hoče nagloma obogateti, pade v zadrge hudičeve, pravi sv. pismo. Kdor se ne meni za jutrajni dan, za prihodnost, tudi greši. Dokler si pod oblastjo staršev, delaj staršem. Ko pa začneš na svoje, tedaj je najnevarnejši čas, tedaj skrb, da boš prihranil toliko, da preskrbiš sebe in svojo družino. Najprvo torej po-

skrbi za svoj dom, za prihodnjost, potem išči nevesto, išči družino. Najprvo je treba tičnice, potem šele tičice . . .

Gorje mu, kdor ni sam svoj gospod,
Vsak grižljaj mu preseda . . .

(S. Jenko.)

Skrbimo za vsakdanji kruh, pa ne pozabimo, da človek ne živi samo od kruha, ampak tudi od božje besede, zakaj človek je iz telesa in iz duše; telo potrebuje hrane, duša potrebuje hrane — božje besede. Amen.

P. Bohinjec.

Petnajsta nedelja po binkošti.

Štirje pogrebci duše mladega človeka.

Moj sin! ne pozabi moje postave in
tvoje srce naj ohrani moje zapovedi,
zakaj dolgo življenje, dobra leta in
pokoje ti bodo prinesle!

Preg. 3, 1, 2.

Dober je moral biti mladenič, ki ga je Gospod obudil od smrti in dal njegovi materi nazaj. Dobra pa je morala biti tudi mati, da je Jezus, živi Bog, zavoljo nje posegel v kraj smrtne sence in iztrgal smrti žrtev mladega življenja.

Gospod Zveličar je bil prijatelj mladine; to nam izpričuje evangelij na mnogih krajih, saj si je iz mladih ljudi izbral apostole. Vedel je, da se mehkega srca mladine prej prime plemenita beseda njegovih naukov, kakor zastaranih judov, odrvenelih v predsodkih o Mozesu in njegovi postavi.

Sv. katoliška Cerkev ni pozabila tega zgleda svojega ustanovnika. Tudi njej je mladina najbolj pri srcu. V dokaz temu je njena skrb za dobro odgojo mladine. Žalibog, da hudič to dobro ve in si prizadeva uničiti to, kar Cerkev zida. Marsikoga izmed mladine je sovražnik božjega imena že duhovno umoril in dal svojim pogrebcem. Kateri so ti pogrebci? O tem bom danes govoril.

I. Prvi pogravec za dušo mladega človeka je njegova lahkomiselnost.

Mladina je večinoma zdrava in krepka, skrbi ne pozna, življenje jo mika, huda kri in človeška slabost jo slepita, da ne

dela dosti razločka med dovoljenim in nedovoljenim. V svoji lahkomiselnosti kaj rada pozablja na svojo dušo, na večnost, na Boga. Greha se tem manj varuje, čim večkrat spozna, da grehu ne sledi vselej sproti kazen. To jo dela prezaupljivo, prešerno in predrzno. Mlad človek se zanaša na dolgo življenje; pregovor: „Mladost je norost“, mu služi v nekako pravno pismo, po katerem misli, da mu je vse dovoljeno. Ni zastoj po lastni izkušnji zaklical sv. Avguštin: „O mladost, pomlad življenja, pa nevarnost za zveličanje!“ Res je to! O kako težavna se zdi mlademu človeku pot čednosti: kako se marsikateri v cerkvi dolgočasi, v krčmi, na veselici nikoli: zato opušča službo božjo kar največ more, kvečemu v nedeljo in praznik se pride dolgočasit v cerkev in da mu je res dolgčas, se vidi na njegovem obnašanju: leno sloni kje v kakem kotu, zdeha se mu, ozira se okoli, ne moli nič in komaj čaka konca. O lahkomiselnost! In če v cerkvi ne ve početi kaj pametnega, tudi doma ne bo Bog vedi kako pobožen: odtod opuščanje molitve zjutraj, zvečer, pred jedjo, po jedi, odtod opuščanje sv. zakramentov, odtod grešno življenje. Glas vpijočega v puščavi je klic Sv. Duha, ki pravi: „Spominjaj se svojega Stvarnika v dnevih svoje mladosti, preden pride čas bridkosti (starosti) in se bližajo leta, o katerih boš moral reči: „Ne dopadejo mi!“ (Eccles. 12, 1) „Moj sin, ne pozabi moje postave in tvoje srce naj ohrani moje zapovedi, zakaj dolgo življenje, dobra leta in pokoj ti bodo prinesle.“ (Preg. 3, 1, 12) „Gospodov strah je čast in slava in veselje in venec radosti. Gospodov strah srce oveseljuje in daje veselje in radost in dolgo življenje. Njemu, ki se Boga boji, se bo dobro godilo zadnjo uro in bo oblagodarjen v dan svoje smrti.“ (Eccli. 1. 11. 12.)

O krščanska mladina! Glej, celo življenje prejmeš od Boga v ta namen, da bi mu služila; kdo ti daje pravico, najboljši del življenja, mladost, odtehati Bogu? Kako se upaš tolažiti se z mislijo: na stare dni bomo služili Bogu? Ali ne pomisliš, da s tem žališ Boga, ko sebi pridržuješ najboljša leta, Bogu pa zapuščaš stare kosti, in še o teh ne veš, ali jih boš sploh kdaj nosil po svetu? O lahkomiselnost! ki mladega človeka vodi na pot greha in pogube! Res lahkomiselnost je pravi pogrebec za dušo mladine. Saj je mladost priprava za poznejše življenje, je setev, je jutro, je spomlad: Kakršna pa je priprava, tak je tudi uspeh, po setvi se sodi žetev, po jutru naslednji dan, po spomladi nadaljnje leto. Čednostna mladost je, če ne vselej, pa pogostokrat,

zagotovilo poštene starosti, nečednostna mladost je neredkokrat znamenje nadaljnega grešnega življenja. Pregovor je: „Mladenič, vaju svoje poti, tudi v starosti z nje ne stopi.“ (Preg. 22. 6.)

II. Drugi pogrebec, kaj mislite, kdo je za dušo mladine? Kateri je navaden greh pri njej? **Nepokorščina do staršev in predstojnikov.**

Glavno krščansko pravilo je: „Zatajuj samega sebe, zatiraj svojo lastno voljo.“ In ravno mladini je Gospod Jezus Kristus zapustil najlepši zgled zatajevanja samega sebe v pokorščini do staršev in predstojnikov. Kar je pozneje v besedah izrazil, namreč: „Z nebes sem prišel, ne da bi delal svojo voljo, ampak voljo tistega, ki me je poslal (Jan. 6. 38.) — In moja jed je, da storim voljo svojega očeta, ki je v nebesih“ — to je Gospod že spolnjeval, ko je še bival v hiši svojih staršev. Volja njegovega Očeta pa je bila, da je bil Jezus pokoren svojim staršem; trideset let je živel pri Mariji in Jožefu, v revni hiši, pri trdem delu, On, ki je kralj nebes in zemlje, ki ga nebes nebesa ne morejo obseči.“ (Paralip. 6. 18.)

Pomisli krščanska mladina to! in reci potem, da ravnaš prav, ko prevzetno kličeš s Faraonom (Exod. 5): „Kdo je Gospod, da bi poslušal njegov glas? Ne poznam ga Gospoda!“ — ko nepokorna svojim staršem, predstojnikom delaš le po svoji glavi, po svoji trmi in se zoperstavljaš oblasti, od Boga ti najprvo postavljeni, s tem pa nasprotuješ Bogu samemu, kakor uči sv. Pavel.

Povej mi, ko si nepokoren, ravnaš li po zgledu Jezusovem, ki je rekel: „Ne moja (sinova) volja naj se zgodi, ampak tvoja (očetova)?“ Ravnaš li po teh besedah, ko ti starši, predstojniki ukazujejo: „Pojdi tja, stori to,“ ti pa se obrneš, zagodrnjaš in ne ubogaš? Ravnaš li s tem po Jezusovem zgledu? In ne samo to: spomni se, kolikokrat si bil sirov v odgovorih do svojih staršev, kolikokrat si se jim odgovarjal, se prepiral z njimi, jih celo klet. Ne veš, kaj pravi Sv. Duh v sv. pismu: „Oko, katero svojega očeta zasramuje in pokorščino svoji materi odreče, naj krokarji pri potokih izkljujejo in mladi orli požro.“ (Prov. 30. 17.) O kako vse drugače si se morda vedel do svojih staršev, kakor mladi Tobija, katerega so njegovi starši imenovali „svetlobo svojih oči, palico svoje starosti, tolažbo svojega življenja, upanje svojega zaroda.“ (Tob. 10. 4.) Sin ali hči, ki ne ubogata svojih staršev, ne ubogata s tem Boga samega, ki je dal četrto božjo

zapoved med bliskom in gromom, in ki bo od nju enkrat zahteval mej bliskom in gromom poslednje sodbe odgovor o njenem izpolnovanju: in gorje jima, ako ne bosta mogla dati dovoljnega odgovora: v hudi kazni bosta spoznala, da je nepokorščina pokopala njuno dušo v pogubljenje, da je neubogljivost postala pogrebec njune duše.

III. Kaj mislite, kdo je pač še kriv, da mladina dostikrat zaide s pota čednosti in vkljub opominjevanju staršev pregrešno živi? Kriva je temu slaba tovarišija. Slaba tovarišija je tretji pogrebec mlade duše.

Pogostokrat opazijo starši: Naš sin, naša hči je nekaj časa sem vsa drugačna: v cerkev gre nerad, moliti neče, ubogati še manj, je uporen, prihaja pozno domu, je ves narobe. Kaj je to? In ko stvar preiskujejo, pridejo do spoznanja: zašel je, zašla je mej slabe tovariše, spridene prijateljice. Ti ju vabijo seboj, po krčmah, po veselicah, na plese, k ponočevanju. Začetkoma ju je bilo sicer strah, kaj bo Bog rekel, kaj bodo starši rekli, pa sčasoma sta se privadila tega strahu in se sedaj ne zmenita več zanj. O ta slaba tovarišija! O njej velja, ker je Bog Izraelcem rekel o ženskah nevernikov: „Ne hodite k njim, — — — zakaj prav gotovo bodo odvrnile vaša srca!“ (III. Kralj 2. 2.)

Da, ljubi mladenič, sprieni tovariši te bodo gotovo odvrnili od čednosti: kmalu boš z njimi vred grdo govoril, ponočeval, nedeljo skrunil, svojim staršem delal žalost, zapravljal denar, zdravje izpodkopal, in za svoje celo nadaljno življenje si nabral strasti in pregrešnih navad. Ne pravi zastonj Sv. Duh: „Povej mi, s kom občuješ in povedal ti bom, kakšen da si.“ „Kdor prime za smolo, se osmoli.“ Ne opominja zastonj nadalje Sv. Duh: „Sin, ako te grešniki vabijo, ne hodi za njimi; zdrži svojo nogo od njihovih potov, ker njihova pota so hudobna pota in njihove stopinje vodijo v pogubljenje.“

Če te tedaj, o krščanska mladina, tovariši vabijo v krčme k pijači, k plesu, ne pojdi z njimi, zdrži svojo nogo od njih! Prav gotovo ti bodo sicer izprideli srce. Stori po zgledu pobožnega Tobije: „Ko so vsi hodili k zlatim teletom, — — se je on sam ogibal družčine vseh, hodil pa je v Jeruzalem v tempelj Gospodov, in je tam molil Gospoda.“ (Tob. 1, 5.)

Ko te vabijo tovariši seboj h grehu, posnemaj očaka Noeta pred potopom, ki je edini ostal Bogu zvest in delal barko vkljub posmehovanju svojih sosedov. In ako te zaradi tvoje stano-

vitnosti zasmehujejo, reci jim z duhovnikom Matatijem: „Ko bi bila tudi vsa ljudstva pokorna kralju Antiohu, da bi slednji odstopil od izpolnovanja postave svojih očetov in bi privolil v njegove zapovedi, jaz in moji sinovi in moji bratje bomo pokorni postavi naših očetov. Bog nam bodi milostljiv; za nas ni dobro zapustiti postavo in zapovedi božje.“ (1. Mak. 2, 19.) Ne zmeni se zanje! srečnega te ne bodo storili, kakor izgubljenega sina niso. Ostani zvest svoji veri, svojemu Bogu, ogiblji se pogrebcev svoje duše, slabih tovarišev.

IV. Štirje pogrebci so nesli mladeniča iz Najma: štirje so tudi pogrebci za dušo mladega človeka: tri smo že videli, kateri pa je četrti? Ni ga težko uganiti: nečistost je. Ta pogravec je v tesni zvezi z onimi tremi; vsled lahkomišelnosti in nepokorščine se mlad človek ne ogiblje slabe družbe, v slabih družbah je pa nečistost doma. Da je ta strast res pravi pogravec mlade duše, vidimo iz njenih nasledkov. Kaj dela nesramnost z mladino: onečaščuje najprvo v njej podobo božjo, čast človeško: izgubljeni sin je bil iz imenitne družine, potem je pa svinje pasel; koliko onečaščenje, ponižanje! Po vaji v čednosti naj bi človek postajal vedno bolj Bogu enak: nečistost pa vleče človeka proč od najčistejšega Boga in ga dela neumni živini enakega. Nečistost skruni tempelj Svetega Duha; ona je grozno razdejanje na svetem mestu.

Nečistost oropa človeka najlepšega kinča, nedolžnosti. „O kako lep je čisti rod v svoji svetlobi, Bogu je drag in ljudem!“ O kako lepo je nedolžno oko čistega otroka, kako motno je oko izprijenega nečistega človeka. Pa saj ne more biti drugače: oko je zrcalo srca. Nečisto srce je podoba pekla, polno gorečega ognja, smrdečega žvepla, nagnusne golazni: tu vlada tema duha, tu vlada nemir, tu vlada hudič. In tako srce je gnusoba pred Bogom. Gabi se nam, ako nam v jed pade kaka nečedna žival ali sploh kaka nečedna stvar. Bogu pa, najčistejšemu bitju, naj bi se ne gabilo nečisto srce človeka?

O grozni pogravec duše mladine, grda nečistost, koliko si jih že storil nesrečnih!

Krščanska mladina, bodi ti današnji moj govor o štirih pogrebcih v svarilo pred lahkomišelnostjo, nepokorščino, slabo družbo in nečistostjo! Marsikatero mlado dušo so že ti štirje nesli k pogrebu. Ne bodi torej lahkomišeln, ubogaj

svoje starše, varuj se slabih tovarišij, ohrani si čisto dušo in telo. V zrelih letih poznejšega življenja ti ne bo žal, da si se varovala teh pogrebcev krščanskega življenja. Amen. *P. J. K.*

Priložnostni govori.

Korist duhovnikovega delovanja v socialnem in duhovnem pogledu.

(Pridiga pri novi maši č. g. P. Albina Poljanca dne 17. julija 1910
v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.)

Kako ljuba so mi tvoja prebivališča,
Gospod vojskinih trum. Ps. 83.

V slovesnem sprevodu smo pripeljali novega mašnika v lepo ozaljšano cerkev. Zvonovi so praznično zapeli, orglje so se slavnostno oglasile in pevski zbor je zapel: Novi mašnik, bodi pozdravljen! Starši, sorodniki in dobrotniki, ovenčani s šopki, spremljajo novomašnika v svetišče, angeli so prihiteli iz nebes, da bodo molili Jezusa, ki ga bo novi maziljenec božji prvikrat priklical na altar. Hiša božja je napolnjena blagih vernikov, ki žele videti mladega mašnika in biti deležni sadov prve njegove daritve.

Kdo je ta novomašnik? — (Životopisne črtice.)

Častiti novomašnik! Dvigni tudi ti danes svoje oči v nebeške višave. Leta in leta si se pripravljaj na današnji dan, zdihoval po sedanjem trenutku s psalmistom Davidom: *Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum; moja duša hrepeni in koprni po lopah Gospodovih, moje srce in moje meso se veseli v živem Bogu!* (Ps. 83.) Lahko se veseli, saj si zdaj služabnik božji, mašnik Gospodov; delivec božjih skrivnosti. Vsak dan bo zakrament božje ljubezni v tvojih rokah, na tvojem jeziku, v tvojem srcu. Častiti starši! Veselite se danes in dajte Bogu hvalo! Bogato so poplačane vaše skrbi, vaše molitve; troedini Bog je izročil vašemu sinu najdražje zaklade. Bog Oče mu je izročil svojega Sina, Sin svojo rešnjo kri, Sv. Duh vse milosti v zveličanje njegovo in drugih duš. Radujte se bratje in sestre! Dolgo ste gojili vroče želje, da bi videli svojega brata

pri altarju v mašniški obleki, danes so utešene vaše goreče želje. — Veselite se verni kristjani! Prihiteli v hišo božjo v obilnem številu, prignala vas je radovednost, radi bi videli umrljivega človeka, ki si sam pri altarju pripravi sveto večerjo božje ljubezni.

Toda dovolj je besed čustvovanja. Moj govor vam hoče dokazati, da je dober duhovnik največji dobrotnik človeštva v socialnem in duhovnem pogledu.

1. 1. Zemlja ni naša prava domovina, marveč prehodna; vendar je velike vrednosti, da nam življenje na zemlji teče mirno in srečno. To pa je mogoče le med izobraženimi ljudmi. Kdo pa je začel na obrazbo naših poganskih pradedov, kdo ukrotil njihovo krutost, kdo odpravil človeške žrtve? Kdo jih učil sekati pragozde, obdelovati zemljo, zidati hiše in se naseliti v skupna, mirna bivališča? To so storili katoliški duhovniki! — Kdo je ukrotil divje narode, ki so se valili po Evropi in opustošili vse, kar jim je prišlo pod konjska kopita? Kdo ustanavljal visoke šole, ki danes z nezaslišano nehvaležnostjo vihte meč zoper svojo ustanoviteljico — sv. Cerkev? Kdo zasnuje šole poleg župnih in škofijskih cerkvâ, ki so bile dolga stoletja edina semenišča izobrazbe? Kdo je ustanovil redove, ki so se posvetili pouku in vzgoji in nadaljujejo to delo še dandanes? — Vse to je izšlo iz srca katoliškega svečeništva. Povejte mi vedo, katere ne bi bili pospeševali duhovniki? Imenujte mi umetnost, katere ne bi bili gojili duhovniki? In dandanes se nahajajo ljudje, ki sramote katoliško svečeništvo in mu očitajo, da nič ni storilo za napredek narodov; da je nazadnjaško, mračnjaško. Učite se zgodovine, potem govorite; mi pa vemo iz zgodovine, da ves napredek, vsa kultura narodov je delo katoliškega svečeništva.

2. Ko je prišel Jezus na svet, ste zdihovali dve tretjini človeštva v kruti sužnosti. Bogatinci so imeli na stotine sužnjev, katere so pokupili v raznih deželah, da so jim delali, sami pa niso ganili rok. Nečloveško so ravnali z njimi, jih topli, pobijali, tako da so bivališča sužnjev bila včasih podobna klavnici. Na vse zadnje so se morali sužnji bojevati med seboj, ali z divjimi zverinami, v zabavo brezsrčne in krvoločne gospode. Vi se zgrajate nad usodo ubogih sužnjev in hvalite Boga, da ni več tako na svetu. — Kdo pa je odpravil sužnjost? Nihče drugi, kot katoliško svečeništvo, ki je po nalogu Jezusovem oznanjevalo

evangelijski nauk, da so vsi ljudje pred Bogom enaki, vsi so podobe božje, vsi rešeni z isto dragoceno krvijo, vsi poklicani v večno življenje. Katoliški duhovniki so vplivali na gospodarje s prošnjami, pretenjem in cerkvenimi kaznimi; da, ustanovil se je red Trinitarcev, čegar člani so odkupovali s svojo lastno prostotjo zaslužnjene kristjane. Modrijanom in državnikom se ni posrečilo, da bi bili odpravili kruto sužnjost, duhovniki so pridobili zaslužnjelim sobratom osebno prostost brez sile, brez orožja; pridobili so jo z duhovnimi sredstvi in tako utrdili lepo razmerje med oblastniki in podložnimi, razmerje, ki ima v veri in vesti svojo trdno podlago.

3. Vendar ne le duhovna, ampak tudi telesna dobra dela prihajajo iz srca svečeništva. V predkrščanski dobi ni bilo nobenih dobrodelnih ustanov, in če so bivale, namenjene so bile le domačim, za ptujca se ni brigal nihče. V tistih časih namreč so neprekoračljive meje ločile poedine narode. Siromaka so smatrali zavrženega od bogov, ki naj se prepusti usodi. — Kdo je premagal to trdosrčnost? Zopet katoliško svečeništvo, ki je oznanjevalo evangelijsko uboštvo, oznanjevalo križ in zatajevanje. Ali niso bili duhovniki vsikdar siromakom največji zaščitniki, ki so dostikrat zanikrnim materam odjemali zanemarjene otroke in jih izročili samostanom v vzgojo? Ali niso duhovniki navdušili vladarje sveta, da so siromakom umivali noge in stregli beračem? Ali niso zemljo obsijali z bolnicami in ubožnicami, kjer so se ubogim trpinom brisale solze in lajšale bolečine? — Iz srca katoliškega svečeništva so nastali redovi in bratovščine, ki so trpeče poiskali v njihovi zapuščenosti, jih tolažili s prijaznimi besedami in jim po moči pomagali. — Imenujem samo sv. Vincencija Pavlanskega, ki je prosil pri bogatincih, pa delil siromakom, ter v svojem življenju razdelil nad 26 milijonov kron med reveže, ustanovil hišo za najdence, drugo za padle dekleta, tretjo za vzgojo nedorastlih otrok. Najlepša njegova zapuščina pa so usmiljenke, ki gredo k bolnikom, če tudi imajo najostudnejše bolezni, gredo v temne ječe, na bojna polja, tolažijo, lečijo, spreobračajo uboge trpine. In sv. Vincencij je bil katoliški duhovnik. V čigavih rokah so v Ljubljani dobrodelne ustanove? Z eno samo izjemo vse v rokah katoliških redovnikov in redovnic. In če ima svet dandanes svoje bolnice in zavetišča, ali niso tudi ta nekaka dedščina katoliškega svečeništva, neko nadomestilo (dostikrat nezadostno) onih ustanov, ki jih je nekdaj ustanovila

in vodila sv. Cerkev, dandanes jih pa iz gotovih vzrokov več ne more sama vzdržavati v tolikem obsegu?

To je tedaj blagoslov, ki ga siplje svečeništvo na človeški rod v socialnem pogledu. Toda ves ta blagoslov je nič v primeri z blagoslovom, ki ga prejema ljudstvo od svečnikov za svoje duhovno življenje.

II. 1. Sv. Cerkev posveti duhovnika, da moli za ljudstvo. Zato je nastavljen, da prinaša pred božji prestol zadeve in potrebe vernikov, njih vzdihe in molitve; iz nebes pa izprosi vse, kar služi vernikom v časno in večno srečo. Duhovnik je eden izmed angelov, katere je videl očak Jakob stopati po lestvi gori in doli. Duhovnik je postavljen za to, da v molitvi vije svoje roke pred Bogom in zadržuje jezo božjo, ki je razjarjena radi naših grehov, in tako dobi grešnik čas za izpreobrnjenje in pokoro. Duhovnik je po svojem stanu mož molitve in sicer opravlja molitve ne kot zasebnik, ampak on nastopa v imenu Cerkve, v imenu vernikov, v imenu Jezusa Kristusa samega; zato je izvoljen, zato je odločen od sveta, zato je posvečen. Kaj naj rečem še le o duhovniku, ki je obenem redovnik? V redovnih hišah se vsi zbirajo k skupni molitvi. Zjutraj in popoldne se zbirajo v koru, častijo in slavijo Boga, prosijo zase, za svoje dobrotnike, za vse vernike. Dan za dnevom se zbirajo pred tabernakelnom in delajo Jezusu častno stražo in nadomeščajo, česar verniki ne morejo radi vsakdanjih poslov. Nikdar ne vstanejo od mize, da ne bi zdihnili: „Povrni, Gospod, vsem, ki nam dobro store, zavoljo tvojega imena večno življenje.“ Vsak mesec imajo sv. mašo zadušnico za umrle sobrate, sorodnike in dobrotnike. O kolik blagoslov se izliva iz redovnih hiš na vernike! To bomo spoznali šele v večnosti, kjer se bodo videle vse stvari, kakor so res bivale.

2. Duhovnik uči, toda ne človeško modrost, ampak božjo. Nauk, ki se razlaga na katoliških lecah, ima tako moč, da premaga svet. Odkod izpreobrnjenje trdovratnih grešnikov, odkod kesanje potrlih duš? To je delo božje besede. Ko je bil Avguštin še otrok sveta, je prihajal k pridigam velikega škofa Ambrozija v Milanu. Pazno je poslušal, bil prevzet, potrj, skesan; solze so oblile njegove oči in omeščale skalo trdega srca in iz Avguština je postal mož, ki se sme imenovati drugi Pavel, izvoljena posoda, apostol milosti, kladivo krivovercev. Povejte mi sami, kaj čutite, ki pazno poslušate božjo besedo, zlasti ob posebnih

priložnostih, recimo za časa sv. misijona? Ali se vam ne zdi, da dvorezen meč prebada vaša srca? Kadar pridigar govori o gotovih grehih, o gotovih razmerah, ali vam ne pravi notranji glas: Glej, to je tvoja podoba, to je zgodovina tvojega življenja. Polni sramú si trkate na prsi in pravite: „Bog, bodi milostjiv meni ubogemu grešniku!“ Kmalu se prične v vaši duši prevrat in vi ste rešeni. O čudovita moč božje besede! Zveličani v nebesih tebi pripisujejo svojo srečo, celi narodi pojejo tebi hvalo, ker ti si jih bodrila, da so zapustili krivo vero in se podali v naročje edino zveličavne Cerkve. Tebi gre hvala, da so mnogi zapustili greh in pričeli pošteno življenje.

3. Duhovnik je pa tudi delivec božjih skrivnosti. On vam je podelil sveti krst, po katerem ste postali otroci božji, tempeljni Sv. Duha, dediči nebeškega kraljestva. Na naših altarjih se obhaja daritev, obljubljena od začetka sveta, neštevilmokrat predpodobljena v starem veku, dopolnjena na sv. križu; — daritev nekrvava, ki se nadaljuje dan za dnevom na naših altarjih, daritev, od katere prihaja luč oznanjevalcem, stanovitnost spoznavcem vere; daritev, od katere prejmo starši blagoslov za svoje otroke, otroci milost svojim staršem, grešniki spreobrnjenje, pravični stanovitnost v dobrem. — In kdo obhaja to daritev? Obhaja jo katoliški duhovnik, Melkizedek novega veka. V sveti daritvi obravnava duhovnik s Kristusom najvažnejše zadeve človeštva; od altarja se razteza blagoslov na oblastnike in podložne, prihaja usmiljenje brezbožnemu svetu. Smelo rečem: Da nimamo daritve svete maše, morda bi bil Bog radi pregrehe že pokončal svet.

Ako smo v grehih, imamo na razpolago zakrament svete pokore, oni najbolj sovraženi zakrament, ki je pa največja sreča človeštva. Vsi se zavedamo naše zagrešenosti; kaj bi počeli, ko ne bi imeli tega zakramenta? Deli ga nam katoliški duhovnik.

In če je končana pot zemeljskega življenja in človeka skrbni odgovornost pred Bogom, tedaj pristopi zopet duhovnik k bolniški postelji, podeli bolniku zakrament sv. olja, ga tolaži, mu odvzame strah in ga pokrepča za zadnjo pot. Tudi po smrti vas ne zapusti, kajti ljubezen seže v grob in preko groba. Duhovnih vsak dan škropi s presv. rešnjo krvjo vica, izpira dušam madeže in pomaga k hitrejši selitvi v sv. nebo.

Tako je. Katoliški mašnik je največji dobrotnik človeštva v socialnem in duhovnem oziru. Zatorej, č. g. novomašnik, blagor tebi, ako razumeš svoj poklic in se mu posvetiš s celim srcem. Ni lahak ta poklic, je jako težak. Ne bo vedno tako, kakor je danes, na dan nove maše. Toda zaupaj v Boga, deluj z božjo milostjo in bodi stanoviten v tem, kar si danes započel. Ne pozabi pa, da so dandanes resnobni časi, in da je treba junaštva vsakemu, ki se posveti duhovskemu stanu. Sedanja doba tirja odločnosti, seveda v duhu ljubezni, vendar v duhu neustrašenosti, s katero so se odlikovali apostoli in vsi sveti mašniki. Sedanja doba tirja učenosti, katera oboroži duhovnika zoper sovražnike čednosti in krščanske resnice. Pred vsem pa je treba duhovniku molitve, ker ona da duhovniku pravo posvečenje in vspeh. Odločnost, učenost, molitev, potem naj pride, kar hoče; naj svet tudi rane seka tvojemu srcu, nič ne de; Jezus ti bo pokazal svoje rane, svoj križ in to bo zate popolna tolažba. Bodi miren in pazen in videl bodeš čuda božje previdnosti, božjega usmiljenja. Videti božja čuda, o kolika tolažba za duhovniško srce!

Toda dovolj! Besedam sledi dejanje. Tvoje srce hrepeni po Gospodu, stopi torej pred altar in prični v imenu božjem sveto daritev. Vse nas okleni vanjo: svoje ljube starše, brate, sestre, sorodnike, učenike, dobrotnike, vse prijatelje, vse, ki so ti bili dosedaj dobri svetovalci in pomočniki, nas vse, ki bomo prisotni tvoji lepi novi maši. Ko boš imel presveto Telo v posvečenih rokah, izprosi sebi in nam vsem, kar potrebujemo za dušo in telo. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Pridiga za porcijunkulsko pobožnost.

Kdor vrne grešnika od njegove krive poti, bo rešil njegovo dušo smrti in pokril veliko število grehov.

Jak. 5, 20.

Izredno, posebno milost so letos naklonili sv. oče Pij X. vsemu katoliškemu svetu. Sveti porcijunkulski odpustek, ki se more dobiti vsako leto v vseh redovnih cerkvah sv. Frančiška, se more letos dobiti v vseh župnijskih cerkvah in v cerkvah in kapelah verskih družb, kjer je shranjeno presv. Rešnje Telo. — O početku porcijunkulskega odpustka vemo to-le:

Sv. Frančišek je l. 1221. v jeseni šel v votlino, kakih 50 stopenj daleč od kapelice Porcijunkule imenovane, in molil. V roki je držal sv. razpelo, na tleh pred njim je ležala mrtvaška glava. Ko je ves v Boga zatopljen kakor seraf goreče prosil za izpreobrnjenje grešnikov, zasliši angela, ki mu je rekel: „Frančišek, v kapelo, v kapelo!“ Frančišek je vstal in hitel v Porcijunkulo. V cerkvi je videl prikazen. Na oltarju nad tabernakljem je stal Kristus v nebeški slavi; njegov božji obraz je bil nepopisno lep: iz oči mu je sijala neizrečena dobrota in ljubeznivost in okrog ust mu je igrala sama krotkost. Ob njegovi desnici je videl Frančišek prečisto Devico Marijo, in okoli množico nebeških duhov. Kapelico je razsvetljevala blagodejna nadzemelska luč. Serafski svetnik je bil od veselja iz sebe; pokleknil je in molil. „Frančišek,“ mu deje tu Sin božji, „poznam gorečnost, s katero se ti in tvoji bratje prizadevate za zveličanje duš. V plačilo si izprosi za nje in meni v čast kako milost, in storil ti jo bom; zakaj tebe sem dal svetu, da si luč narodom in podpora svoji cerkvi.“ Velika dobrota božjega Sina je osrčila Frančiška in jel je govoriti: „O trikrat sveti Bog; ker sem jaz, ki sem prah in pepel in najbolj ubogi grešnik, našel milost pred tvojimi očmi, prosim, stori svojim vernikom to posebno milost, da vsi, ki se svojih grehov izpovedo in resnično pokesajo in potem to cerkev obiščejo, v njej dobe popoln odpustek in odpuščanje vseh grehov.“ Potem se je obrnil proti Mariji in dalje govoril: „Prosim preblaženo Devico, tvojo Mater, našo besednico, da mojo stvar tebi priporoči.“ Marija je prosila za Frančiška; Jezus se ljubeznivo vanjo ozre, potem pa pogleda Frančiška in pravi: „Frančišek, mnogo je, kar zahtevaš, a prejel boš večje milosti. Dovoljujem odpustek, za katerega si prosil, vendar samo proti temu, da ga moj namestnik, kateremu sem dal oblast vezati in razvezavati, potrdi in odobri.“ To reče in prikazen izgine.

Nekako pet ur daleč od Asisov, rojstnega mesta sv. Frančiška, proti severozahodu, prav ob vhodu v umbrijsko dolino, leži ob reki Tiberi mesto Peruža. V tem mestu je takrat bival papež Honorij III. Tja se je napotil sv. Frančišek tisto jutro, ko se je komaj dobro dan zaznal. Spremljal ga je brat Maseo. „Sv. oče,“ tako je nagovoril papeža v svoji prikupljivi preproščini, „pred nekaj leti sem v tvoji državi popravil kapelico, ki je pod varstvom Matere božje, in sedaj prosim tvojo svetost, da obogatiš to kapelico z dragocenim odpustkom, ne da bi zato verniki morali dajati kak dar.“ — „Dobro,“ odgovori papež, „povej mi pa, za koliko let želiš to milost?“ — „Sv. oče, če je vseč tvoji svetosti, ne določuj mi let, ampak daj mi duš.“ — „Ti hočeš duše? Pa kako?“ — „Če dovoli tvoja svetost, želim, da so vsem, ki so dobili odvezo pri izpovedi in pridejo s skesanim srcem v cerkev Marije, kraljice angelov, popolnoma od-

puščeni njih grehi za to in za prihodnje življenje,“ t. j. da so jim popolnoma odpuščene vse časne kazni. — „Frančišek, kar zahtevaš, je veliko in doslej ni bilo navadno na rimskem dvoru.“ — „Sveti oče, ne prosim te v svojem imenu, ampak v imenu Jezusa Kristusa, ki me je poslal.“ — Tedaj je papež trikrat ponovil besede: „V imenu Gospodovem nam je všeč, dovoliti ti ta odpustek. Hočemo, da bo ta odpustek vedno veljaven, in sicer en dan, od večernic prvega do večernic drugega dne.“ — Frančišek je zahvalil papeža in ponižno odšel od njega. Papež ga je poklical nazaj in mu smeje se dejal: „O preproščina! Kam pa greš in kakšen dokaz imaš za odpustek?“ — „Sveti oče, tvoja beseda mi zadoščuje; Jezus Kristus bodi notar, prebležena Devica bodi pismo in angeli naj bodo priče. Drugega pismenega potrdila ne potrebujem, in Bogu prepuščam skrb, da dokaže, da je to delo res njegovo.“ — Papež je blagoslovil Frančiška in ves vesel je šel le-ta iz Peruže proti domu k Porcijunkuli.¹

V prikazni l. 1223. je Kristus določil sv. Frančišku čas, ko se dobi popoln odpustek, z besedami: „Hočem, da bodi to dan, v katerem sem zdrobil vezi svetega Petra, kneza med apostoli, in sicer od večernic tega dne pa do večera drugega dne.“ — Papež je to potrdil in ukazal, da se v praznik vezi sv. Petra odpustek oznanil in posveti cerkev Porcijunkula. — Določeni dan je bila posvečena cerkev; navzočih je bilo sedem škofov; sv. Frančišek pa je slovesno oznanil odpustek, ki sta mu ga dovolila božja dobrota in papež: „Vsem vam, ki pri zakramentu sv. pokore dobite odvezo in pridete tu sem s skesanim srcem, bodo popolnoma odpuščene vse kazni za vaše grehe, in ta milost bodi za vselej vsako leto vsem onim, ki bodo enako pripravljeni semkaj prihajali.“

Poltretje sto let je bilo mogoče porcijunkulski odpustek dobiti le v cerkvi pri Asisih. Neštete množice so prihajale vsako leto 1. in 2. avgusta. Ob času sv. Bernardina Sijenskega se je zbralo nad 200.000 ljudi. — Papež Leon X. in za njim drugi papeži so podelili enako pravico vsem redovnim cerkvam sv. Frančiška. In to velja še dandanes. Kjerkoli bivajo sinovi ali hčere sv. Frančiška, povsod se v njih cerkvah od večernic 1. avgusta pa do večera 2. avgusta dobi popoln odpustek, in sicer takoimenovani *toties quoties* popolni odpustek, t. j. dobi se popolni odpustek tolikokrat, kolikokrat se obišče cerkev.

¹ Primeri: Der hl. Fr. v. Assisi, v. P. Leopold de Chérencé. — Verlag Benziger. — Venec. l. (1897.) str. 119.

V spomin 700letnega jubileja frančiškanskega reda so pa sv. oče Pij X. za letos izdatno olajšali zadobitev popolnega odpustka. Vsled papeževe oblasti so namreč določili škofje vse župnijske cerkve in vse cerkve in kapele verskih družb, kjer je shranjeno presv. Rešnje Telo, da morejo v njih verniki po vrednem prejemu zakramentov sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa in po opravljeni molitvi na namen sv. očeta od prvih večernic (t. j. od dveh popoldne) 1., pa do solnčnega zahoda 2. avgusta dobiti toties quoties imenovani popolni odpustek. Kdor pa se ne more udeležiti odpustka na porcijunkulo, ali kdor ga sploh 1. in 2. avgusta ni dobil, zadobi lahko odpustek letos pod tistimi pogoji in v tistem času prvo nedeljo po porcijunkuli. Nikakor pa ni mogoče zadobiti odpustka o porcijunkuli in obenem tudi v nedeljo po porcijunkulu. Popolni odpustek se more darovati tudi dušam v vicah.

Dragi v Kristusu! Veliko milost je prejel sv. Frančišek od Jezusa Kristusa; prejel jo je pa zato, ker so se on in njegovi bratje goreče prizadevali za zveličanje duš. „Poznam gorečnost,“ mu je rekel Kristus, „s katero se ti in tvoji bratje prizadevate za zveličanje duš.“ — Ni-li primerno, da vam danes, ko ste prišli počastit Jezusa Kristusa, ki je sv. Frančišku dal milost porcijunkulskega odpustka zaradi njegovega gorečega prizadevanja za zveličanje duš, danes, ko častite Marijo, ki je priporočila Frančiškovo prošnjo svojemu božjemu Sinu, danes, ko se priporočate in molite k očaku sv. Frančišku, ki nam je izprosil to milost, da vam danes govorim o gorečnosti za zveličanje duš in vam dokažem: 1. Zakaj se moramo prizadevati za zveličanje bližnjega; 2. kaj naj storimo za zveličanje bližnjega in zlasti za rešitev duš v vicah.

Naj Zveličar v sv. zakramentu blagoslovi moje besede na priprošnjo Matere božje in sv. Frančiška.

1. Zakaj moramo torej razodevati gorečnost za zveličanje svojega bližnjega. Dva vzroka nas predvsem silita k temu, namreč ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. — 1. Boga, svojega Gospoda, moramo ljubiti. Kaj pa zahteva ljubezen do Boga od nas? Da ne govorim o drugem, rečem samo: kdor Boga prav ljubi, ljubil bo tudi njegova dela. In najimenitnejše stvari božje za angeli so ljudje. Ali ne bomo torej

mi pokazali Bogu svoje ljubezni, ako se trudimo, kolikor je v naši moči, da se ne pogubi po grehu tako veličastno delo božjih rok, kakor je človeška duša, ampak da ta duša v večnosti hvali svojega dobrega Stvarnika.

Ako v resnici Boga ljubimo, moramo vse ljubiti, kar mu je podobno. In kaj je zopet bolj podobno Bogu kakor človeška duša, ki je ustvarjena po božji podobi? Ako torej v resnici Boga ljubimo, ali ne bomo potem spoštovali njegove podobe, skrbeli zato, da je ta podoba obvarovana vsakega madeža, greha? Ali se ne bomo potrudili, da se bo ta duša svetila vso večnost v slavi božji?

Ako Boga ljubimo, moramo ljubiti, kar on ljubi. Do nobene druge stvari pa Bog ne kaže večje ljubezni kot do človeške duše. Bolj jo ljubi, kot more ljubiti mati svoje edino dete. Znanе so besede sv. apostola Pavla: „Bog hoče, da bi bili vsi ljudje zveličani“ (1. Tim. 2, 4). Ako smo dobri otroci božji, ali se ne bomo vedno trudili, da bi se te besede vedno bolj in bolj uresničevale, da bi bilo vedno več duš večno srečnih? — Bog ljubi duše — in kako jih ljubi! Tudi to nam pove sv. pismo: „Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi bil svet po njem zveličan“ (Jan. 3. 16). Ako Bog izkazuje tako ljubezen, ali bo nam pretežko, tudi se truditi, da se rešijo duše?

Bog je dal svojega Sina za zveličanje ljudi in kaj je storil Sin božji za ljudi? V mrzlih jaslicah je že pričel trpeti; kot otrok nam je dal zgled pokorščine. Trideset let je živel pri Mariji in Jožefu, živel je svetu nepoznan, on kralj nebes in zemlje, da bi ozdravil ljudi prvega poglavitnega greha, napuha. — In kakšno ljubezen do duš je kazalo njegovo javno delovanje! Neutrudno hodi po mestih in vaseh, povsod deluje za zveličanje duš s svojim zgledom, s svojimi nauki, svojimi čudeži, s svojim trpljenjem. Pa to mu ni dovolj. S svojo krvjo hoče rešiti in odkupiti duše. Iz tisoč ran krvavi. Najhujše bolečine, največje zaničevanje in zapuščenost trpi. Umirajoč visi med nebom in zemljo, da bi tako spoznali vsi angeli v nebesih in vsi ljudje na zemlji, kako Sin božji ljubi duše. In ima li še sedaj tako ljubezen do njih? Poglejte na oltarje te cerkve, pogledajte na oltarje cerkva po vsem katoliškem svetu! Vsak dan se uro za uro godi to na oltarju, kar se je godilo na gori Kalvariji. Tukaj Jezus kaže svoje rane nebeškemu očetu in prosi, naj radi njih odpusti

grehe njim, ki so tedaj pri sv. maši, naj jim nakloni svojih obilnih milosti. Tukaj je tista sv. Rešnja kri, ki je bila prelita na križu za nas. Jezus Kristus jo daruje svojemu nebeškemu očetu. — In ozrite se v nebesa, tudi tukaj najdete Jezusa, vedno je na desnici nebeškega očeta, neprenehoma je naš priprošnjik pri nebeškem očetu. — Poglejte, tako ljubi Jezus nas, tako ljubi vse človeške duše in ta Jezus je, ki je tudi nam rekel besede: „Kdor hoče moj učenec biti, naj hodi za menoj.“ Jezus je razširjal čast nebeškega očeta in se trudil za zveličanje duš. Ako hočemo hoditi za Jezusom, ako hočemo biti pravi učenci Jezusovi, pravi kristjani, potem moramo tudi imeti res ljubezen do neumrjočih duš in moramo, kolikor nam je to le mogoče, delovati za njih zveličanje.

2. Kakor pa zahteva ljubezen do Boga, da se trudimo za zveličanje bližnjega, tako zahteva to tudi ljubezen do bližnjega.

Svojega bližnjega moramo ljubiti, kakor sami sebe; ta ljubezen pa zahteva, da imamo sočutje z bližnjim, in da mu, kolikor je mogoče, pomagamo. Mislimo si, da bi za časa velike povodnji bilo več ljudi v nevarnosti utopiti se. Bore se že z zadnjo močjo; ako pa jim ne pride kmalu pomoč, bodo izgubljeni. Kaj bi rekli takemu človeku, ki bi jim lahko pomagal, ki ima n. p. celo čoln, pa bi jih ne hotel rešiti. Ali bi imel tak le iskrico krščanske ljubezni? — Kar sem vam povedal, to ni samo v podobi izraženo, to se dogaja dannadan. Vedno vidimo ljudi, ki so še v večji nevarnosti, kot potopiti se. Koliko izkušnjav napada ljudi! Mnogi so res premagani po izkušnjah; drugi so v nevarnosti, da bi padli v greh. In to je velika, je največja nevarnost, ker z vsakim prostovoljnim smrtnim grehom se postavi človek v nevarnost večnega pogubljenja. In sedaj, ako vam je mogoče katerega rešiti, rešiti iz te največje nevarnosti, ali ni to naša dolžnost? Ali ni naša dolžnost vsaj poizkusiti, da se pomaga?

Nihče se ne more izgovarjati: „Kaj mi je potreba za druge skrbeti?“ Saj vemo, kdo je prvi izgovoril tem podobne besede. Ali ni bil to Kajn? Gospod ga je prašal: „Kje je tvoj brat Abel?“ On pa prešerno odgovori: „Ne vem! Sem li mar jaz varih svojega brata?“ — Zveličar nam ukazuje: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe!“ In na veliki dan vesoljne sodbe, na sodni dan, te bo Zveličar vprašal, ali si ravnal po teh besedah?

Takrat boš čul besede: „Karkoli ste storili kateremu svojih najmanjših bratov, to ste meni storili.“ Blagor nam, ako bomo tedaj imeli mnogo del krščanskega usmiljenja in krščanske ljubezni.

II. Spoznali smo, da je delovanje za zveličanje duš eno najmenitnejših, najsvetejših opravil. Ako se trudimo za zveličanje duš, pokažemo svojo ljubezen do Boga, pokažemo pa tudi ljubezen do bližnjega. Toda, ali pa je mogoče vsakemu človeku kaj storiti za zveličanje duš?

Za zveličanje neumrjochih duš delujejo lahko v posebno veliki meri starši, gospodarji, gospodinje in sploh vsi, katerim je Bog izročil v posebno varstvo neumrjoče duše.

Koliko dobrega lahko store vsi predstojniki s poučevanjem in opominjevanjem! Pa krščanski starši, in vi vsi, ki vam je Bog izročil v varstvo podložnike, vi ne delate s tem samo dobrih del, ampak tudi vaša stroga dolžnost je, za podložnike skrbeti. Bog vam izkazuje s tem veliko čast, da vam je v varstvo izročil tako dragocene zaklade, kot so človeške duše. Skazati se pa morate tudi te časti vredne; ohranite duše čiste, v milosti božji, ohranite jih svojemu Bogu. Posebno je v vaše roke, krščanski starši, izročil Bog osodo vaših otrok. Imejte torej usmiljenje s temi dušami in skrbno pazite na nevarnosti, ki bi jim utegnile pretiti. Z vso gorečnostjo odvracajte vse napačnosti; skrbite, da se odvrnejo od slabega in hodijo poštena pota. Zato je treba imeti povsod oči in natančen red. Otroke, pa tudi vse vaše posle je treba varovati priložnosti greha. Če se ne da to doseči z lepo besedo, je treba poprijeti tudi za ostrejša sredstva. Treba je vse storiti, kar vam narekuje ljubezen do neumrjochih duš vaših podložnikov.

Vendar tudi vsi drugi, katerim Bog nikogar ni izročil v varstvo, vsi drugi lahko mnogo storite in delate za izveličanje duš, in sicer z dobrim zgledom in z molitvjo.

1. Kako velikega, odločilnega pomena je dober zgled v človeškem življenju! Mnogi svetniki so že v svojem življenju imeli veliko posnemovalcev, ki so se vsi posvetili, ker so si prizadevali posnemati čednosti svojih vzornikov. Že ob času, ko so kristjane preganjali in mučili, se je zgodilo, da so paganski čuvaji v ječah, ki so videli srčnost kristjanov, postali sami goreči kristjani. Rabelji, ki bi morali kristjanom glave odsekati, so vrgli proč sekire in so hiteli pred sodnika in so rekli, da so kristjani, da verujejo v edino pravega Boga! — In zakaj nam sv. Cerkev

tako priporoča branje življenja svetnikov? Ali ne radi tega, da bi njih zgled tudi mi posnemali! (Sv. Ignacija Lojolskega je izpreobrnilo branje življenja svetnikov.) Zato pa mora tudi vsak vernik skrbeti, da v svojem krogu svojim domačim in vsem daje dober zgled. Zlasti pa očitna molitev, očitno pobožčenje sv. Rešnjega Telesa prav posebno mogočno upliva na bližnjega in ga spodbuja k pobožnosti.

2. S svojim dobrim zgledom torej lahko vsakdo koristi. Poznam pa še drug pripomoček, ki ga tudi vsakdo lahko rabi, pripomoček, ki ima posebno moč — in to je molitev za druge, molitev za bližnjega.

V lavretanskih litanijih se Marija imenuje kraljica apostolov. Ona sicer ni šla, kakor apostoli, oznanovat sv. vero v tuje dežele, vendar je kraljica apostolov, kraljica oznanovalec sv. vere, zato ker je s svojo molitvijo več pripomogla, da se je sv. vera tako hitro razširila, kakor pa so to dosegli apostoli s svojimi pridigami.

Ko je nekdo sv. očeta Pija IX. vprašal, kateri pripomoček bi mogel njega rešiti iz stiske, je odgovoril: „Dajte mi vojsko molivcev,“ t. j. trumo ljudi, ki goreče molijo.

Take molitve nas je učil že Jezus Kristus, ki je pred svojim trpljenjem molil: „Oče! prosim te za one, katere si mi dal, da jih ohraniš v svojem imenu, in tudi za tiste, ki bodo po njih besedi v me verovali, da bodo vsi eno, kakor ti oče v meni, in jaz v tebi, da bodo tudi vsi v nas eno, da moje zveličanje vidijo.“ In sv. apostol Pavel naroča (I. Tim. 1 3): „Prosim vas pred vsemi rečmi, da naj se opravljajo prošnje, molitve, priporočevanja in zahvale za vse ljudi; zakaj to je dobro in dopadljivo pred Bogom, našim Zveličarjem.“ — Sv. apostol Jakob (5, 6) pravi: „Molite eden za drugega; da bodete ohranjeni.“

Jezus Kristus je prišel z nebes, da bi rešil duše, da bi učil ljudi z zgledom in besedo, da bi jih odkupil s svojo krvjo in da bi jim iz te krvi napravil kopelj in zdravilno pijačo. Vse, kar je imel, je dal rad in brez pridržka za naše zveličanje. In ker smo voljni vse storiti po njegovem zgledu, zato delajmo tudi mi za zveličanje drugih z dobrim, lepim zgledom in molitvijo. Udeležujmo se svetega porcijunkulskega odpustka drug drugemu v zgled, okoristimo se z zakladi sv. Cerkve in zlasti ne poza-

bimo onih naših bratov in sester, ki potrebujejo najbolj pomoči; to so uboge duše v vica h. Zlasti njim darujmo svete odpustke.

Leta 1309. je šel nad sto let star mož po poti od mesta Peruža proti Asisom, da bi 2. avgusta dobil popoln odpustek v Porcijunkuli. Njegov izpovednik, častitljivi Janez Alvernski, je pohvalil toliko gorečnost starega moža; on pa mu je odgovoril: „Oče moj, ko bi me oslabele noge več ne mogle nesti, bi si poiskal tovarno žival, samo da ne bi zamudil tega lepega dne. In zakaj? — Ker je to zame dan svetega spomina. Videl sem sv. Frančiška, ki je šel v Peružo in pri nas prosil vbogaime. Pri-povedoval nam je, da hoče prositi papeža, da mu potrdi odpustek, ki ga je prejel iz nebes. Od onega časa sem bil na ta dan še vsako leto v Porcijunkuli.“¹

Nam letos, dragi v Kristusu, ni treba daleč hoditi. Po do-broti sv. očeta lahko dobimo sv. odpustek v domači cerkvi. Zato ne zamudimo te prilike! In da bi sleherni izmed mojih poslušavcev prejel sv. zakramente in molil za zadobitev svetega porcijunkulskega odpustka na papežev namen za sv. očeta, za duhovnike in za vso vojskujočo sv. Cerkev, povem k sklepu, kaj pravi o tem odpustu slavni francoski pridigar Bourdaloue: „Jaz trdim,“ to so njegove besede, „da je izmed vseh odpustkov ta eden najbolj gotovih in izpričanih, kar jih je v sveti Cerkvi. Zakaj? Zato, ker je ta odpustek podeljen od Jezusa Kristusa samega — prva prednost, ki mu je edinemu lastna; zato, ker je dokazan s čudeži najbolj gotovimi — druga prednost, ki ga odlikuje; zato, ker je odpustek razširjen med vsemi krščanskimi narodi s čudovitim dušnim napredkom in pomnoženjem pobožnosti — poslednja prednost, ki nam ga mora delati neizmerno dragoce-nega.“² Amen.

S.

† Duhovni svètnik preč. gospod Janez Ažman.

Ljubljanska škofija je na glasu, da ima jako dobro pre-skrbljen svoj duhovniški vrt, vinograd Gospodov. Pa ves čas njenega obstanka so se med dobrimi duhovniki višje in nižje vrste še izredno po svojih vrlinah odlikovali nekateri veljaki —

¹ Venec, I. c. str. 123.

² Primeri: Cvetje z vrtov sv. Frančiška, III. str. 236.

res pravi orjaki, da so se ponosno nanje ozirali njih vrstniki od blizu in daleč, slično, kot se ponašamo z velikani naših proti nebu kipečih planin. Tudi v zgodovini ostanejo imena takih odličnjakov.

Med take posebno odlične delavce v vinogradu Gospodovem moramo prištevati preč. g. duhovnega svetnika Janeza Ažmana, župnika v Gorjah. Po pravici se je slavilo njegovo ime po naših listih, kakor hitro se je sporočila nepričakovana novica, da je umrl. Tudi Duhovni Pastir se čuti dolžnega, da se hvaležno spominja svojega vrlega sotrudnika. Zdi se nam, kakor bi bili nekako bolj potolaženi radi bridke izgube, če si nekoliko natančneje ogledamo velike zasluge nepozabnega rajnika.

Janez Ažman je bil rojen 17. junija 1842 v Kropi, ki je sv. Cerkvi dala že lepo število izvrstnih mašnikov; naj omenim med drugimi le blagodušnega nunskega spovednika mgr. Mih. Potočnika, ki je bil v svojih mladih letih knezoškofijski tajnik in ljubljene škofa Antona Alojzija Wolfa, in njegovega brata župnika Ant. Potočnika, ki je bil tudi marljiv sotrudnik Duhovnega Pastirja, potem gorečega prošta Jos. Zupana in njegovega stričnika, mnogočislana g. Sim. Zupana, župnika na Ježici, brata pokojnega duh. svetnika Jan. Ažmana kamnogoriškega župnika Simona Ažmana itd. Latinske šole je dovršil v Ljubljani, kjer je bil radi svojega odkritega, veselega in blagega značaja jako priljubljen med tovariši, tudi pri učiteljih je bil dobro zapisan. Že takrat se je jela pri njem razodevati neka posebna stran njegovega talenta: da se ni le sam pridno učil, marveč je imel tudi poseben dar za poučevanje drugih — neko prirojeno pedagoško spretnost, ki mu je tudi pozneje zelo koristila v njegovem duhovniškem poklicu, v šolski dobi pa v to, da je dobival dobre instrukcije, ker so si ga želele tudi odlične družine za domačega učitelja.

Leta 1865., dne 30. julija, je bil posvečen v mašnika. Njegova prva služba je bila v Kočevju, kjer je služil štiri leta ter bil tudi šolski vodja in se je zlasti odlikoval kot katehet. Odtod je prišel k Devici Mariji v Polje in je ondi deloval tri leta. Njegova pedagoška izobrazba je bila tu v posebno korist čislani družini Krisperjevi, ker je bil domači učitelj še zdaj živečih gg. Antona in dr. Valentina Krisperja, ki sta takrat s starši živela na Studencu. Nato je prišel za župnika na Dovje, kjer je deloval

16 let, in sicer še tem uspešneje, ker je bil zdaj samostojen dušni pastir. Po smrti jako čislane in priljubljenega župnika Kar. Tedeschija je prišel dne 18. avgusta 1889 v Gorje, kjer je ostal do smrti — 21 let.

Povsod, kjer je služboval, se je izkazal kot pravega apostola, v cerkvi in izven cerkve. Bil je duhovnik po volji božji: pobožen mašnik, izvrsten govornik, goreč spovednik, zaželen tolažnik bolnikov, usmiljen podpornik ubožnih in bednih. S posebnim veseljem in uspehom pa je ves čas deloval v šoli, od svojih ljubih šolarjev se je najtežje ločil. Mnogo je storil za oplešavo hiše božje ter pokazal tudi pri tem, da mu niso bile neznane umetniške zahteve. Še veliko več bi bil rad storil, pa si ni upal ljudi preveč nadlegovati. Da bi se prava pobožnost med župljani bolj uglobila in utrdila, je zelo goreče priporočal cerkvene bratovščine ter uvedel in z vnemo vodil Marijino družbo in tretji red. Trikrat je napravil v Gorjah sveti misijon, zadnjega popolnoma na svoje stroške.

Blagi pokojnik pa ni samo skrbel za večni blagor svojih ovčic, marveč je tudi pospeševal njih časno srečo, pravo oliko in gmotni prospeh. Hranilnico in posojilnico je vestno vodil do zadnjega. Ustanovil je „Kmetijsko društvo“, tudi temu je bil desna roka, dokler je mogel gibati. Zanimal se je zelo za živinorejo in druge panoge kmetijskega gospodarstva in je mnogostransko koristil z modrimi sveti in priporočili. Od l. 1895.—1901 je bil deželni poslanec gorenjskih kmetijskih občin (Radovljica—Kranjska gora—Tržič), kar kaže, da mu je popolnoma zaupalo vse gorenjsko ljudstvo. Kot poslanec je posebno zasledoval in podpiral gospodarske težnje. Gorenjski gospodarji ga bodo ohranili v blagem spominu, kakor se še hvaležno spominjajo Lovra Pintarja, Janeza Mesarja itd. Gorjanska občina ga je izvolila za častnega občana.

Pa tudi književniki mu bodo ohranili časten spomin, ker je tudi s svojim spretnim peresom veliko koristil svojemu narodu.¹ Že kot dijak je pisal l. 1860. in 1861. v „Novice“, n. pr. o Kroparski žebjariji itd. V bogoslovskem zasebnem listu „Slovenska lipa“ je podal dolg životopis † Matevža Lotriča, potopis „Eno noč pod Stolom“ in še nekatere druge članke. Sodeloval je pri „Zgodnji Danici“. Ta cerkveni list je prinašal leta 1884. rokopis

¹ Dr. Glaser, Zgodovina slovenskega slovstva, IV. str. 269, 270. — Voditelj, X. (1907): Zgodovina slovenskega cerkvenega govorništva (Dr. A. Medved), str. 407.

župnika Antona Furmacherja o premišljevanju, katerega je Ažman temeljito predelal ter s tem jako ustregel bogoljubnim čitateljem. Posebna dragocenost — pravi zaklad stalne vrednosti — pa so njegovi cerkveni govori; priobčil jih je veliko število (do 350) v „Zg. Danici“, v „Prijetelju“ in „Duh. Pastirju“. Vsi Ažmanovi govori se odlikujejo po praktični zasnovi ter po krepki in poljudni besedi. — Zanimal se je tudi za pedagogiko in podpiral „Učiteljskega Tovariša“, dokler je bil še v dobrih rokah poštenjakov Močnika in Praprotnika. Pa tudi samostojno vzgojno knjigo je napisal, ki jo je založila „Katoliška družba“ z naslovom: „Krščanska izreja slovenske mladine. Vedrilno in poučno berilo za slovenski narod.“ V Ljubljani, 1873. — Več krepkih člankov je spisal tudi za „Slovenca“, n. pr. „Duhoven in politika“, „Stremajerjevi groši“ itd.

Ker čitatelji „Duhovnega Pastirja“ Janeza Ažmana kot govornika dobro poznajo, naj za zgled njegovega poljudnega pripovedovanja navedemo uvod v knjigo „Krščanska izreja“, ki podaja mnogo tudi sedaj še uvaževanja vrednih resnic.

„Slovinci imamo“ — tako piše pisatelj — „že poučne knjige in knjižice o umnem gospodarstvu in gospodinjstvu“, o „poljedelstvu in čebelarstvu“, o „živino- in sadjereji“ — le o „ljudski odgoji ali otroški izreji“ še nimamo nobene. In zakaj ne? Ali nam mar takega pouka ni treba? Skoraj se tako zdi, kakor da bi ga treba ne bilo: vsaj vidimo, da se je za vsak stan, za vsako umetnijo, za vsako rokodelstvo treba učiti in pripravljati; le „otroke dobro odgojevati“ si že vsak upa brez pouka. In vendar je največja umetnost otroška izreja; najteži stan odgojiteljski stan. Čevljar se mora dolgo učiti, da primeren čevelj skupaj spravi, iz otroka pa kaj prida odrediti, mislite, da je tako lahko! Ali je mar otrok manj kot čevelj? Dajte kmetu, ki se ni nikdar podobarstva učil, kos lesa ali kamenja in recite, naj vam svetnika iz njega naredi. Naj še toliko rezlja in rezlja, naredil bo kvečjemu kako spako. — Res, da je z otroci drugače, kakor z usnjem, lesom ali kamnjem. Modri stvarnik je otrokom že take dušne moči, um, voljo in spomin dal, da bi z njimi svoj namen dosegli. Ali te moči so same na sebi slabe in podpore potrebujejo. In ravno zato je Bog otrokom dal starše in odgojitelje, da bi te moči vzbujali, vodili in utrjevali. Kako pa bodo to dolžnost opravljali, ako niso nikdar slišali, ako ne vedo, kako je treba dušne moči pri otrocih voditi in utrjevati? Res, da imajo starši v dosego tega namena že nekatere naravne zmožnosti in da jim tudi Jezus v zakramentu sv. zakona k temu podeljuje nadnaravno pomoč; ali da bi se otroška izreja brez vsacega pouka in stalnih pravil prav dobro mogla sponesti, kaj takega trditi more le kak lahkomiselnež.

Pa čemu tak pouk, zna kdo ugovarjati? Saj vsak ve, kako so ga starši izredili, enako naj izreja tudi on svoje otroke. Res je, ako so ga dobro in prav odgojevali, kaj pa če je bila izreja pomanjkljiva in slaba? Potem bodo tudi sami slabo odgojevali, kar nam vsakdanja skušnja zadostno priča. Koliko zlega in žalostnih nasledkov pa se iz slabe izreje izhaja za posamezne osebe, cele družine in soseske, za cerkev in državo, vsakdo lahko vidi, če nalašč ni slep. Slaba izreja je večidel kriva, da otroci veči in manjši, zmiraj manj ubogajo; da starši pred lastnimi otroci, trepetajo. Slaba izreja je večidel kriva, da mladina tako pijančuje in zapravlja, da je toliko pobojev in pretefov. Slaba izreja je večidel kriva, da se Gospodovi dnevi zmiraj bolj skrunijo in da je število nezakonskih otrok od leta do leta primeroma večje. Slaba izreja je večidel kriva, da se ječe in bolnišnice tako polnijo in da so tudi norišnice že premajhne. Slaba izreja je večidel kriva tiste surovosti in neotesanosti, katero našemu ljudstvu nasprotniki — velikokrat po pravici — očitajo, in lastni nam prijazni listi obžalujejo! Slaba izreja je večidel kriva — pa kaj bi dalje govoril pri tako očitnih dokazih o reči, o kateri gre le en glas — da je namreč današnja mladina silno razuzdana in spridena. Ako torej hočemo imeti boljše mladino, mora pred vsem odgoja boljša postati. In prav ima tisti krščanski modrijan, ki je rekel: Dajte mi dobrih mater (dobrih staršev), in ves svet vam bom predrugačil.

Zdaj pa recite, ljubi bralci, ali vam je pouka o ljudski odgoji treba, ali ne? Pa še zelo. Ali ga pa mar do zdaj nič niste prejeli? — Krivico bi delal častiti duhovščini, poučnim knjigam in katoliškim časopisom, ako bi hotel kaj takega trditi. Dobro vem, da so duhovni pastirji o raznih priložnostih, v pridigah, pri krščanskem nauku in velikonočnem izpraševanju o tem poučevali, saj vse njih učenje in trud prav za prav ni drugzega, kakor odreja mladih in starih; dobro vem, da ste marsikaj o tem v Danici, v Drobčinah in drugod slišali in brali — in tudi bolje kakor tukaj. Vendar je pa tudi res, da se posamezni nauki hitreje pogube in pozabijo; cela knjižica pa, polna naukov in pravil za otroško izrejo, bo morda več izdala in marsikateremu, ki si je take že davno želel, prav prišla.“

Po enakem poljudnem in živahnem slogu se odlikujejo vsi drugi J. Ažmanovi spisi. Pokojnik je prav zaslužen mož v naši književnosti.

Ni torej čudo, da je tako dobrega in pridnega, vsestransko delujočega duhovnika vse ljubilo in spoštovalo. Ljubilo ga je dobro ljudstvo; ljubili so ga njegovi mnogi prijatelji, ki so od blizu poznali njegovo plemenito srce; ljubili so ga njegovi sobratje, kateri so kdaj prišli z njim v dotiko, saj je bila njegova gostoljubnost znana daleč na okrog. Čislali so ga pa tudi nje-

govi predstojniki; v priznanje zaslug je bil leta 1897. imenovan kn. škof. duhovnim svetnikom, od cesarja pa je prejel zaslužni križec s krono.

Po tako lepem dnevu je bil prelep tudi večer njegovega življenja. Nič se ni bal smrti. Saj je bil za smrt dobro pripravljen. Posebno zadnje leto je imel vsak dan pred seboj Ligvorij — dr. Karlinovo „Pripravo na smrt“. Zlasti je pa začel misliti na smrt potem, ko je umrl njegov prijatelj, brezniški župnik Tom. Potočnik. Vedno, do zadnjega je govoril: „Za Tomažem gremo; Tomaž me kliče.“ Prelepe so njegove besede, s katerimi se je na dan sv. Petra in Pavla, prejemši sveto poslednje olje, poslovil od zbranih: „Umreti bo treba, a umreti se ne bojim. Saj je smrt moja stara znanka, ki sam jo tolikrat srečaval. Srečaval sem jo po hišah, po pokopališču, v cerkvi, povsod. Rad bi še delal med vami, pa če me Bog kliče drugam, mu hočem biti pokoren. Če sem koga razžalil, ga prosim, naj mi odpusti, kakor tudi jaz vsem odpuščam. Ostanite zvesti sv. veri, ki sem jo vam skozi 21 let oznanjeval, zakaj vi ne veste, kako tolažljiva je sveta vera na zadnjo uro. Če umrem, bom lahko zaklical s sv. Pavlom: Dober boj sem bojeval, svoj tek dokončal, vero sem ohranil. Bog naj mi bo milostljiv sodnik in naj sprejme mojo dušo v svoje roke, telo naj pa počiva na gorjanskem pokopališču v kapelici sv. Križa. Če pa ozdravim, bom še vedno rad med vami deloval.“

Pa ne več zaželenega dela, marveč večni pokoj in zaslužno plačilo v rajski blaženosti mu je določil neskončno dobrotljivi Bog. — Po hudi operaciji v Ljubljanskem „Leonišču“, lepo previden s sveti zakramenti, je dne 4. julija t. l. v naročju svojega brata Simona, župnika v Kamni gorici, izdihnil svojo blago dušo.

Kako zelo je bil pokojnik vsestransko priljubljen, to se je posebno pokazalo v njegovi bolezni in pri pogrebu.

Leta 1906. v jeseni je pokojni g. svetnik prestal hudo operacijo. Dne 9. novembra se je zdrav in čil povrnil v Gorje. In kakšen sprejem so mu takrat napravili Gorjanci! Odlični možje, župan, oba ključarja, kapelan i. t. d. so mu šli naproti na postajo; tu pa so čakali tudi sosedni gospodje z radovljiškim gospodom dekanom in potem se skupaj peljali na vozovih proti Gorjam. Naproti so prišli gasilci v praznični opravi in na konjih; v Gorjah pred cerkvijo so stali župnikovi ljubljenci, otroci z učiteljstvom, in Bralno društvo z zastavo. Mnoge hiše so razobesile

zastave, pritrkavalo je pri obeh cerkvah in godla je godba gasilcev. V prekrasno okinčani cerkvi je govoril župnik do zbranih faranov, zapel „Te Deum“ in podelil blagoslov z Najsvetejšim.

Veličastno slavje pa je bil za častitljivega pokojnika slovesni pogreb. Že v Ljubljani, ko so iz Leonišča prenesli posvečeno truplo v cerkev sv. Petra, kjer je bilo prvokrat blagoslovljeno, je v lepem sprevedu 30 ljubljanskih duhovnikov skazalo ljubljenu tovarišu zadnjo čast. Nad vse ganljivo pa je bilo v Gorjah. Pri železnici je čakalo ogromno število gorjanskih faranov svojega mrtvega očeta: šolska mladina, bralno društvo, požarna bramba, tretji red, Marijina družba, občinski odbor in še mnogo drugih ljudi. Med žalostnim zvonjenjem vseh zvonov pri fari in pri podružnicah je šel spreved v Gorje, kjer so mrliča položili na mrtvaški oder. Naprejinnaprej so se potem usipale množice čez farovski prag; otožnih in povešenih obrazov so se poslavljali od svojega pastirja, dobrotnika, prijatelja. Pogrebni dan se je vse trlo; toliko ljudstva je prihitelo k pogrebu. Nad petdeset duhovnih sobratov, načelniki vseh c. kr. uradov so prihiteli iz Radovljice k pogrebu. Gorje so bile do malega vse pokoncu; vse je hotelo izkazati zadnjo čast svojemu župniku. Iz bližnje okolice, z Bleda in Zaspega, z Boh. Bele in Ribnega se je udeležilo mnogo ljudi pogreba; posebno častno je bila zastopana njegova rojstna fara Kropa, njegova prejšnja fara Dovje in pa Kamna gorica, kjer je župnik brat pokojnikov, g. Simon Ažman. Pogreb je vodil častni kanonik, dekan J. Novak, ki se je v ganljivem govoru v cerkvi poslovil od preč. sobrata.

Predragi, želeč Ti večni pokoj in rajsko blaženstvo, se Ti tudi obenem priporočamo: Prosi pri Jezusu, ki si ga tako goreče oznanjal na zemlji, in pri devici Mariji, ki si tukaj tako zelo gorel za njeno čast, prosi za naše ljudstvo in zlasti za njegove voditelje — slovenske duhovnike!

Anton Kržič.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Dekletom*. Prvi zvezek: *Krščansko življenje*. Spisal Anton Bonaventura Jeglič, škof ljubljanski. 8°. Str. 85. V Ljubljani, 1910. Tisk Katoliške tiskarne. Cena 80 vinarjev, pri naročilu 10 ali več izvodov 60 vinarjev.

Profesor dr. Aleš Ušeničnik uči v svoji Sociologiji (str. 574): „Ako naj se reši socialno vprašanje, je treba najprej нравnega preporoda ... O tem ni dvoma, da нравno izkvarjen rod, tudi ko bi zmagal, ni zmožen zagotoviti socialne blaginje ... Le nov rod bo rešil socialno vprašanje.“ Kdo nam bo vzgojil tak nov rod? Na to vprašanje je že odgovoril vodja socialnega gibanja na Slovenskem, profesor dr. Janez Ev. Krek, koncem svojih slovilih govorov „Kristusov značaj“ z besedami: „In vedno več se v vseh slojih, tudi med inteligenco, tudi med ljudskimi množicami, katere so nasprotna gesla nekaj časa zagugala v materializem, pričanja neko valovanje, pričanja se neko novo stremljenje, in to novo stremljenje meri k Jezusu Kristusu! Tisti izmed ljudi, katerih se polastuje potreba verskega preporoda, verske renesance, in ki bodo razumeli, da se more ta preporod vršiti le po geslu: Nazaj k Jezusu, bodo naši mir in srečo, bodo našli pravo pot kulture in vžgali si bodo srca v pravi čisti humaniteti, v pravem neizkaljenem človekoljubju ... Za naš narod posebej in za našo deželo v prvi vrsti zahvalimo Boga, da stoji v tej verski renesanci, v tem verskem preporodu v prvi vrsti. Zahvalimo za to Boga, zahvalimo pa tudi tistega, ki kot namestnik Zveličarja tukaj v tej deželi noč in dan z besedo in delom samo eno kliče in ponavlja: Nazaj k Jezusu! Zahvalimo svojega škofa.“ (Duh. Pastir, I. 1907, str. 169). In v resnici: Ali ni že v prvi ljubljanski škofijski sinodi (Synodus Dioecesis Labacensis, 1903. Duh. Pastir 1904, str. 117) dal presv. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič tako modrih načel in podrobnih navodil domače in šolske vzgoje, ki bi popolnoma izvedena prerodila naš narod? In v drugi ljubljanski škofijski sinodi (Synodus Dioecesis Labacensis II. — Prim. Duh. Pastir, I. 1909, str. 222) so prav izrednega pomena določbe o poučevanju staršev in mladine, tako da bo vsak naš kulturni zgodovinar moral imenovati to knjigo mejnik, po katerem se je pričela boljša, temeljitejša vzgoja naše mladine in ljudstva sploh. V svrhu, da bi splošna ljudska vzgoja mogla uspešneje napredovati, je začel izdajati neutrudljivi vladika sam vzgojne knjige posameznim stanovom. Prvo knjigo, ki jo je namenil mladeničem, smo že naznanili (Duh. Pastir 1910, str. 287); sedaj je izšel prvi zvezek knjige *Dekletom*, v katerem obravnava prevzvišeni pisatelj krščansko življenje.

Glavna stvar našega notranjega življenja, njegov temelj, je posvečujoča milost božja. Z njo so združene vse čednosti. Kjer je milost božja, tam so tudi čednosti: vera, upanje, ljubezen, pravičnost, modrost, srčnost, zmernost. Milost božja nas stori nekako sposobne za te čednosti; kjer je milost božja v večji ali manjši meri, tam so tudi te čednosti bolj ali manj razvite. V čednostih je tudi ona moč, da izvršimo to, kar je težko, da smo sposobni tudi za navdihovanja Sv. Duha. In prav o posvečujoči milosti božji, ki je temelj notranjega življenja, še nismo brali v slovenščini tako dovršenega spisa, kot ga podaja prevzvišeni pisatelj v navedeni knjigi (str. 8 in sl.). Z enako vnemo

razlaga pisatelj čednosti (str. 10) in pripomočke nadnaravnega življenja v posvečujoči milosti božji (do str. 26.). Z apostolskimi besedami potem pokaže presvetli knezoškof temno stran življenja (str. 26), vire tmin (str. 27—38) in grenki sad (str. 38—40). — „Militia est vita hominis super terram“ (Job 7, 1). Prezvzišeni pisatelj govori o tej vojski (str. 40) in s prepričevalno besedo poda nauk o zatajevanju in premagovanju (str. 41—46), opozarja pa tudi na pomoč v vojski, na odločno voljo, molitev in sv. zakramente (str. 46—52). Samoumevno je, da popolna vzgojna knjiga za dekleta mora govoriti tudi o zakonu; zato pojasnjuje pisatelj božje namene zakona (str. 52—61), govori potem o vrednosti in sadovih svete čistosti (str. 61—69) in o gnusni nečistosti (str. 70—83).

V vseh tozadevnih stvareh daje knjigi temeljito znanstveno podlago natančna uporaba fizioloških nauk, tako da si temeljitejšje vzgojne knjige z odrasla dekleta ne moremo misliti. — Drugi del knjige bo obsegal nauk o krščanski popolnosti. A. S.

2. Vodnik Marijanski. Navodilo za pravilno vodstvo Marijinih družb. Izdalo osrednje vodstvo Marijinih družb za ljubljansko škofijo. Janez E. v. Kalan. Ljubljana 1910. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Tiskala Katoliška Tiskarna. 8°. Strani 156. Cena v platno vezani knjigi K 3:20.

Splošno se priznava, da je versko življenje v ljubljanski škofiji v zadnjih dvajset ali petnajst letih bolj napredovalo kakor preje v petdesetih letih; povsod je veliko večja vnema za molitev, zlasti za skupno molitev, število svetih obhajil v posameznih župnijah se je več kot podvojilo in vedno večje število vernikov vseh stanov je, ki resnično hrepene po popolnosti. Kaj pa je bistveno pripomoglo k temu? Poleg češčenja presvetega Rešnjega Telesa imajo za ta verski preporod največ zaslug zlasti Marijine družbe. Že leta 1901 je rekel presvetli knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič: „Sedaj imam v škofiji 120 mladeniških in dekleških Marijinih družb, ki naravnost prenavljajo versko življenje.“ (Primeri: P. H. Opitz D. J.: Unterm Lilienbanner str. 127.) Tako nam tudi naše domače razmere pričajo, — kar je istotako potrjeno v drugih deželah, — da so Marijine družbe, ki tako blagonosno vplivajo na versko življenje, važen del časa primernega pastirovanja.

Kakor za druge oddelke dušno pastirskega delovanja je treba duhovniku tudi pouka o vodstvu Marijinih družb. Tak pouk so dobivali duhovniki zlasti iz časnikov Sodalen-Korrespondenz (izhaja od leta 1895., sedaj pod naslovom „Die Fahne Mariens“) in Präses-Korrespondenz (od leta 1907.). Dobro je služila tudi knjižica Präses-Büchlein der Marianischen Kongregationen. Von J. Martin S. J. (Duhovni Pastir I. 1899., str. 117). Duhovniki so dobili tehtnih navodil v ljubljanskem škofijskem listu, ki so bila objavljena kot sad razprav štirih shodov vodnikov Marijinih družb v Ljubljani (leta 1900, 1904, 1906 in 1909), in v novoletnih knezoškofovih pismih duhovnikom obsegajočih navodila za pastirovanje (primerjaj zlasti ljubljanski škofijski list 1903 str. 1. in sl.), kakor tudi v knjigah I. in II. sinode (Synodus D. Labacensis, 1903, str. 28, 208; Synodus D. Labacensis, 1908, str. 31, 34). Duhovnikom lavantinske škofije podaja kratko navodilo o vodstvu Marijinih družb sinoda iz l. 1906 (Synodus D. Lavantina, 1906, sinodalna knjiga je izšla v Mariboru 1907 — str. 532—548).

Po teh virih in izkušnjah, ki si jih je pridobil kot škofijski vodja Marijinih družb, je sestavil g. Janez Kalan temeljito navodilo za pravilno vodstvo

Marijinih družb, ki je izšlo v prav prikupni obliki pod naslovom „Vodnik marijanski“. Prav potrebna je bila ta knjiga in moramo biti gospodu pisatelju zanj v resnici hvaležni.

Knjiga „Vodnik Marijanski“ je pisana z veliko ljubeznijo do tako lepe cerkvene organizacije, kot so Marijine družbe. Uvod (str. 1—18) govori o velikem pomenu in važnosti Marijinih družb, ki se ustanavljajo za stoletja. Potem sledi pouk o bistvu in namenu Marijinih družb, o splošnih pravilih, o odpustkih in pravicah (str. 19—26). Kratek zgodovinski obris sklepa ta oddelek. Najvažnejši je pač tretji del knjige, kjer pisatelj praktično in po pridobljenih izkušnjah govori o ustanovitvi Marijinih družb (str. 32—36), o sprejemu, vodstvu in vodniku ter predstojništvu (str. 36—48). S tem je združen nauk o družbenih potrebščinah (49—58), med katere se prišteva tudi družbeno glasilo „Bogoljub“. Nad vse važno je poglavje o shodih, ker so življenje družbe (str. 59—63). Pravtako premišljene so razprave o prejetanju sv. zakramentov, o duhovnih vajah, božjih potih, izobrazbi in igrah v Marijini družbi (str. 63—82.) Pouk o apostolskem delu in o odsekih (82—106) je temeljit in neobhodno potreben vsakemu vodniku Marijine družbe. Važen je oddelek „Udje na tujem“ (str. 115—121), ker morajo Marijine družbe obračati največjo pozornost sedanjemu ljudskemu preseljevanju z dežele v mesto, da se ljudstvo ohrani verno.

Pisatelj je navodilo namenil v prvi vrsti Marijinim družbam po župnijah (gl. str. 3) in reči moramo, da so uprav vodniki takih družb zlasti potrebovali sistematičnega pouka; dobili ga bodo v „Vodniku Marijanskem“, in sicer — kar posebno poudarjamo — edino v „Vodniku Marijanskem“, ker podobne knjige, ki bi dala tako podrobnih navodil za vodstvo družb po župnijah, tudi Nemci nimajo. — Želeli bi, da bi se v knjigi še bolj poudarjalo, da naj v Marijino družbo pridejo le izbrani verniki, in da je poleg vodstva shodov glavno opravilo vodnikovo vzgoja novincev. Pred 12 leti smo pisali (Duhovni Pastir 1898, str. 686): „Vodnik si mora vzgojiti jedro kongregacije. Paziti mora na posamezne člane, skrbeti, da prav redno dohajajo k shodom in k raznim verskim vajam, posebno pa, da ob določenih časih prejemajo sv. zakramente. Vnemarne novince mora k temu opominjati, in če to ne pomaga, jih odpustiti. Bolje je, da ima 20 ali 30 vrlih udov, kot pa 100 mlačnih. Ko je jedro kongregaciji vzgojeno, potem se bodo tudi drugi udje radi oglašali, in vzorno navdušenje prvih udov bo tako vplivalo nanje, da se bodo brez težave vneli za enako gorečnost. Kongregacija bo dobila v župniji dobro ime, in gospodari in očetje se bodo srečne šteli, če bodo njih podložniki člani Marijine družbe.“ — Kjer se tako dela, ondi so kongregacije polne življenja in apostolskega duha.

V dodatku ima „Vodnik Marijanski“ tudi razpored nagovorov pri Marijinih družbah in pregled knjig, porabnih za kongregacije. Pri tem bi omenili, da se navaja le preveč nemških knjig, ki večkrat ne nudijo tega, kar obeta naslov. Dahlmannove skice (str. 424) bodo menda malokomu dobro služile; govori, ki jih je n. pr. Duh. Pastir objavil za Marijine družbe, so nedvombeno veliko bolj porabni. Zato smo pod črto postavili pregled važnejših govorov.¹

¹ Govori za Marijine družbe. (P. Engelbert Pollak). V letniku 1901 so govori: Korist Marijinih družb in glavne dolžnosti njenih udov. — Pazi na

Sklepamo oceno „Vodnika Marijanskega“ z iskreno željo, da bi ta knjiga pripomogla k takemu razcvitu Marijinih družb na Slovenskem, kakršnega nam opisuje pohvalno pismo papeža Benedikta XIV.

svoj jezik! — Nikar ne obrekuje in ne opravlja! — Varuj se natolcevanja in predrznih sodb! — Varuj se plesa! — Ljubi in časti svojega angela varuha! — Varuj se laži v besedah, v dejanju, zlasti pa se varuj laži pri spovedi! — V letniku 1902 so govori: Varuj se lenobe in mlačnosti! — Varuj se nestanovitnosti in lahkomiselnosti! — Pričujočnost božja. — Pogosto sv. obhajilo. — Strah pred ljudmi. — V letniku 1903 so govori: Skušnjave. — Varuj se grešnih priložnosti! — Sv. čistost in sramežljivost. — Varuj se napuha.

Kratki nagovori Marijini družbi. (P. Bohinjec — v letniku 1905). Marija je naša gospa, naša mati. — Marija je odsev božje lepote. — Ob Mariji je solnce, pod Marijo je luna, nad Marijo so zvezde.

Nagovori dekliški Marijini družbi: Dušne bolezni primerjane telesnim boleznim. (Andr. Šimenec). V letniku 1905: Okuženje — bližnja priložnost. — Jetika — mlačnost v dobrem. — Mrzlca — lakomnost. — Vodenica — nečistost. — Kostna gniloba — nevoščljivost. — Besnost — jeza. — Prikrute telesne bolezni — laž, hinavščina. (Zadnjih 5 govorov je v l. 1906.)

Govori za Marijino družbo. (Anton Skubic — v letniku 1908). Kaj je dekletu v sedanjih časih Marijina družba? — Družba plesavk ne more biti družba Marijina. — Marijina družba je družba ponižne dekle Gospodove. — „Iz sv. obhajila poganjajo device.“ — Majniški oltar v Marijini družbi. — Ognjišče ljubezni v Marijini družbi. — Marijin otrok na straži. — Najboljši kašipot Marijinemu otroku. — Žalost v Marijini družbi. — Najlepši venec Marijinega otroka. — Smrtni angel v Marijini družbi. — Najlepša podoba v Marijini družbi.

Duhovne vaje za Marijino družbo. (Fran Sal. Watzl — v letniku 1907.) Bogu moramo služiti. — Greh — hodi proti Jezusu. — Smrtna ura. — Prvi pogled v pekl. — Kristus — resnica, pot in življenje. V letniku 1908: Kristus v puščavi nas uči moliti. — Jezus, bivajoč in delujoč v sv. Rešnjem Telesu. — Jezus na Oljiski gori. — Jezus na križu — duh samozatajevanja. — Sovraštvo med Marijo in kačo. — Zmaga Brezmadežne.

Govori za posamezne slavnostne prilike v Marijinih družbah: Nagovor ob sprejemu v dekliško Marijino družbo (J. Mikš, leto 1900 stran 353); nagovor ob sprejemu v Marijino družbo (P. Avrelj Knafelj, l. 1906 stran 479); nagovor pri sprejemu ali ponovitvi posvečenja (P. Engelbert Pollak, leto 1903. stran 59 itd.

Govori namenjeni posebej mladeniškim Marijinim družbam (katerim velja sicer tudi večina prej navedenih govorov): Marijine mladeniške družbe so potrebne (Ivan Baloh, leto 1902. stran 536); govor mladeničem Marijine družbe (J. Mikš, leto 1903. stran 473); Ali bom mogel biti dober ud Marijine družbe? (J. Mikš, leto 1903. stran 543); mladeničem Marijinim družabnikom (Anton Skubic, leto 1909. stran 97) itd.

Govori pri shodih Marijinih družb posameznih dekanij: Prava ljubezen do Marije (Franc Rihar, leto 1904. stran 588; hči Evina in hči Marijina (Valentin Bernik, leto 1909. stran 355) itd.

„Neverjetno je — pravi sv. oče — koliko koristi je že poteklo iz te hvalne in pobožne ustanove — Marijinih družb — ljudem v najrazličnejših okoliščinah, zlasti ker so njena sveta in zdravilna pravila prirejena za najrazličnejše razmere družbenikov, ker jo njeni previdni predstojniki vodijo zelo modro. Nekateri so dosegli milost, da so ohranili vse življenje nedolžnost in pobožnost, ki so jo nastopili v nežnih letih pod vodstvom najsvetejše Device, da so bili s svojim čednostnim življenjem najboljši zgled drugim, kakor se spodobi kristjanu in Marijinemu služabniku, pa so ostali stanoviti do konca. Drugi so se s pomočjo blagosrčne Matere božje oprostili pregrešnih zank, v katere so bili žalostno zapleteni, in zapustili pot hudobije, po kateri so hodili, ker so se v takih družbah posvetili njeni službi; trezno, pravično in pobožno so odslej živeli in dosegli s pomočjo svetih pripomočkov kongregacije blaženo stanovitnost do konca. Drugi zopet, ki so že zgodaj čutili v sebi posebno pobožnost do božje Porodnice, so se povzdignili na višjo stopnjo božje ljubezni. Velikodušno so zapustili minljive dobrote tega življenja, izbrali si sveteljši stan redovnega življenja, pribili se z redovnimi obljubami na Kristusov križ in se popolnoma posvetili lastni popolnosti in blagru bližnjega.“¹

Tak sad naj obrode kongregacije tudi pri nas in to bo najlepše plačilo vsem, ki se trudijo za njih napredek in zlasti tudi pisatelju „Vodnika Marijanskega“.

A. S.

3 Učna knjiga francoskega jezika za srednje in njim sorodne šole. Prvi del. Spisal Friderik Juvančič, c. kr. profesor. V Ljubljani, 1910. 8°. Str. 152. Založila „Katoliška Bukvarna“. Cena vezani knjigi K 2-50.

Slovenci dozdej še nismo imeli nobene rabne slovnice francoskega jezika — Vodnikova francoska slovnica je bila pač umerjena le za razmere pred 100 leti, sedaj ima samo literarno-zgodovinsko vrednost, dr. Glaserjeva pa je ostala v rokopisu —; tembolj moramo torej pozdravljati dejstvo, da smo sedaj dobili novo iz peresa priznanega strokovnjaka profesorja Friderika Juvančiča. Če smo tako dolgo pogrešali rabno učno knjigo za francoski jezik, ki se ga med nami čedaljeveč izobraženstva in mladine uči, se smemo zdaj ponašati s tem, da imamo slovnico tako temeljito, praktično in jasno, da se sme z vsako drugo kosati. Velika prednost F. Juvančičeve učne knjige je ta, da ni prikladna zgolj za šolo, ampak tudi za samouke, ker je tako pregledno, precizno in praktično sestavljena, da se bode iz nje vsak sam brez tuje pomoči kmalu navadil francoskega jezika. Pravila za izgovarjavo so izborna, nič manj način vaj in nalog, ki uvajajo jezikov duh. Ker je znanje francoskega jezika in literature — opozarjamo na slavne francoske cerkvene govornike — za vsakega izobraženca neobhodno potrebno, se ne bo Juvančičeva knjiga ustalila samo na srednjih šolah, marveč se razširila v vseh krogih po Slovenskem, koder raste ljubezen do francoskega jezika in zanimanje za bogato francosko književnost ter duševne proizvode francoskega ljudstva. Knjiga je izšla v zalogi „Katoliške Bukvarne“ v Ljubljani.

4. Slovanska apostola. Zgodovinska igra. Spisal Silvin Sardenko Ob 1025letnici Metodove smrti (885 — 1910). Str. 70. Izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. — Cena K 1-20.

¹ Benedicti PP. XIV. Bulla „Aurea“, glej: Beringer Franciscus S. J., De congregationibus Marianis documenta et leges, Styria 1909., str. 78 sl. — Društveni govornik, II. str. 180.

Kdor je zadnje desetletje opazoval neznajčno početje naših svobodomiselnih Branislavov (cf. o. c. pg. 5), kakó so priskutno zlorabljali imeni naših svetih apostolov Cirila in Metoda v strankarske, veri malonaklonjene namene, ta je bil doskoro mnenja, da je svetima bratoma prisojeno od gotovih ljudi postumno, nekrvavo mučeništvo. Kaj vse se je prirejalo pod firmo svetih solunskih bratov; kam vse se je vlačil prapor sv. Cirila in Metoda. Kako prav torej, da se vendar enkrat ta prapor osnaži in dá v roke nazaj edino upravičenemu nositelju: vernemu ljudstvu slovenskemu! V to svrhu pač in v popularizacijo „Apostolstva sv. Cirila in Metoda pod zavetjem Device Marije“ je izšla te dni Silvín Sardenkova zgodovinska igra: Slovánska apostola. Igrala se je 10. julija na mnogih odrih širom domovine — in ni dvoma, da je poživila in poglobila spomin na sveta brata. Saj ta spomin — pravi ljubki verz —

je kot drevo;	ko pa ne izvlečeš
kaj, če ga posečeš,	korenin.

Pisana je igra res tako ognjevitó, jedrnato in umerjeno, da veje iz nje ves duh klasikov. Le to obžalujemo, da bo za naše podeželsko občinstvo težko umljiva, kjer se ne bo poslušalstvu prav zanimivo in podrobno pojasnil zgodovinski okvir. In to ne bo težko, ker ima predgovor v knjižici baš ta namen.

Jos. Volc.

5. *Ljudska knjižnica*. 10. zvezek **Jakoba Alešovca izbrani spisi**. Drugi, popravljani natis. Priredil Jožef Volc. 2. zvezek. **Kako sem se jaz likal?** II. del. Ljubljana, 1910. Str. 180. Izdala in založila Katoliška bukvarna. — Naša podjetna Katoliška bukvarna je izdala že drugo knjigo našega najboljšega humorista Alešovca. Že povodom izdaje prve knjige smo izrekli svoje zadovoljstvo, da je izšel Alešovec v novem natisu. (Duh. Pastir. 1910. str. 54) Alešovec je pisal namreč v tako lepem gladkem jeziku in prikupljivi obliki, kot malokdo. Ker je knjigo v originalu le težko kje dobiti, je bila prav srečna misel, da je Katoliška bukvarna Alešovca vnovič založila. Knjige ne bodo brali z veseljem samo dijaki, ampak tudi kmečki ljudje bodo radi segli po njej, posebno tam, kjer imajo doma tudi študenta. Knjigo v nakup za naše knjižnice toplo priporočamo. Cena je jako nizka in znaša kakor pri prvem zvezku 1 K 20 vin, za broširan, 2 K za vezan izvod, po pošti 10 vin. več.

Iv. Baloh.

6. **Škrivnost najdenke**. Povest. Spisal Reinmichl. Izdala Kat. Bukv. v Ljubljani. Cena za nevez. knjigo 60 v, za vez. 90 v, po pošti 10 v več.

Zelo zanimiva povest, ki je vzbujala nenavadno pozornost že takrat ko je izhajala v „Domoljubu“. Kdor jo prebere zdaj neopretrogoma v knjižici, šele prav opazi njene vrline. Tu ni nič mudnega besedičenja in nič trudnih refleksij — kar z nevzdržno silo se v kratkih poglavjih bliža katastrofa. Čitatelju se skoro zdi, da je ponekod nenadnih vtisov že preveč. Zato je pa razplet mirnejši, a do konca zanimiv. Ker je tudi slog izredno lahek in izraz vseskozi poljuden, ni dvoma, da bo povest desetletja ohranila po naših ljudskih knjižnicah svežo atrakcijo.

Jos. Volc.

7. **Družba sv. Mohorja v Celovcu**. L. 1911. da Družba vsakemu udu, kakor dozda, šest knjig za ceno dveh kron. Da pa si udje lahko knjigo, ki jim morebiti ne bi ugajala, zamenijo, izda se še sedma knjiga.

Izdale se bodo sledeče knjige: 1. *Koledar* za 1912. — 2. *Deseti brat*. Slovenskih Večernic 65. zvezek. Ilustroval J. Vavpotič. — 3. *Hrvati*. Spisal † J. Stare, uredil in izdal Fr. Neubauer. — 4. *Mladinski spisi*. Spisal Ks. Meško. Ilustroval S. Šantel. — 5. *Zgodbe sv. pisma*. 17. zvezek. — 6. *Molitvenik za šolsko mladino*. — 7. V zameno se izda knjiga: *Razne povesti*, ako kdo ne želi „Zgodb sv. pisma“. — Kdor hoče dobiti vseh sedem knjig, doplača 60 vinarjev.

B.

1. *Die Gabe des heiligen Pfingstfestes*. Betrachtungen über den Heiligen Geist. Von Moritz Meschler S. J. Sechste, vermehrte Auflage. 8° (VI u. 560) Freiburg 1909, Herdersche Verlagshandlung. K 5,28; vez. K 7,20.

Hvaležno, obrestonosno delo je premišljati in pisati o pedagogiki Sv. Duha — o „častitljivem in skrivnostnem bogastvu“ (Kol. 1, 26. 27.) Ako ne moremo že dovolj nahvaliti vseh, ki razmišljajo o krščanstvu, skrivnostni in neizmerni ljubezni božji, moramo biti zlasti hvaležni P. Meschlerju, ki je obdaril katoliško literaturo z globoko čutečimi in mišljenimi meditacijami o Sv. Duhu.

Dvojno pogrešamo v sočasni homileтики: liturgičnih govorov in pridig o milosti in Sv. Duhu. Zato takoj pristavljamo, da duhovnik plodno lahko izkoristi omenjeno delo za govore o Sv. Duhu. — Jezus Kristus je najboljše poznal človeško naravo, zato je kot božji vzgojitelj volil človeštvu poleg nauk in zakramentov tudi tolažilno, bogato volilo — Sv. Duha. Ob svojem slovesu je govoril Gospod božje, večnolepe govore o Sv. Duhu. (Primerjaj poslovilne govore pri Jan. XIV. — XVII.) Zatrjujemo, da so ti govori poleg evharističnih pač najizvrstnejši v celém sv. evangeliju. Delo Sv. Duha je individualno in kulturno-socialno. Sv. Duh vodi učečo in poslušajočo Cerkev. Sv. Duh deluje pozitivno in negativno, „ruši in podira, razdeva in razmetuje, zida in sadi“ (Jer. 1, 10). Vse to razberemo iz govorov Kristusovih o Sv. Duhu. — Bodi nam dopuščeno vprašati, kdo posvečuje skozi 19 stoletij, kdo zmaga v katoliški Cerkvi, kdo je vlival v mučenike in svetnike ono viteško moč, kdo je oblagoslovil Cerkev z nesebičnimi in plemenitimi papeži, škofi in mašniki? Kdo je prizval toliko redov? Kdo je vodil Cerkev na cerkvenih zborih, da je določila nezmotljiv nauk? Kdo pomaga Cerkvi, da zmaga v cerkveno- in socialno-politično? Na ta vprašanja odgovarjamo: Sv. Duh, svetovna moč, je vse to izvedel. P. Meschler nam o vsem tem poklanja mnogo novih misli. Posebno bo dobrodošla razlaga obeh hvalnic „Veni Sancte spiritus“ in „Veni Creator Spiritus“, ki jo podaja pisatelj. V nauku o darovih sv. Duha nam je še mnogo nejasnega. P. Meschler se je lotil tega težkega vprašanja ter pravi, da je ta razlaga le poizkus (o. c. 239). Zelo veliko so že pisali o Sv. Duhu n. pr. sv. cerkveni očetje in pisatelji: Sv. Bazilij, sv. Atanazij, sv. Ciril jeruzalemski, sv. Ciril aleksandrijski, sveti Ambrož, sv. Avguštin, Coulin, Dupanloup, Dr. Walter in drugi. P. Meschler je zbral morda največ gradiva; zato mu je dosoditi prvenstvo.

Kdor bo premišljal o Sv. Duhu, bo spoznal, da je njegovo delo notranje prenovljenje sveta (človek doživlja vsako leto božič in binkošti), propad poganstva, smrt judovstva, rojstvo in svetost krščanstva ter zmaga krščanske

kulture. Lepo je zapisal o sv. Duhu Ciril jeruzalemski: „Est igitur sanctus Spiritus maxima potestas, divinum quiddam et investigabile. Vivit enim, et rationabilis est, sanctificator rerum omnium a Deo per Christum effectarum.“ (S. Cyrill. Hieros., Catech. 16, n. 3 Migne P. G. 19, coll. 610). — Posezimo torej po tej knjigi v svojo lastno posvečevanje in v korist ljudske svetosti.

I. D.

2. Drei Grundlehren des geistlichen Lebens. Von Moritz Meschler S. J. Mit Approbation des hochw. Herrn Erzbischofs von Freiburg und der Ordensobern. 8° (X in 172) Freiburg und Wien 1909, Herdersche Verlagshandlung. K. 2:40, vez. K 3:36.

V imenovano knjižico je položil predobro znani ascetični pisatelj P. Meschler vse svoje izkušnje, ki si jih je pridobil v duhovnem življenju. Pisatelj sam imenuje knjižico „ascezo v miniatuiri“, ker v njej obravnava vse duhovno življenje v treh temeljnih vprašanjih; govori namreč 1. o molitvi, 2. o premagovanju, 3. o ljubezni do nebeškega Zveličarja. To troje, lepo med seboj združeno, je središče vse pobožnosti. Razprave o teh temeljnih vprašanjih pa niso dolge, ampak kratke, lahkoumljive, sestavljene na tako jasni logični podlagi in pisane s toliko presrčnostjo, da bližajo slogu Tomaža Kempčana. Knjižica je primerna tudi za premišljevanje in se bo brez dvoma izkazala kot spretna vodnica, ki bo vodila po poti molitve in zatajevanja do prave ljubezni do božjega Zveličarja. — S koliko vnamo je bila sprejeta in koliko čitateljev si je pridobila, kaže že to, da je bila v petih mesecih potrebna že druga izdaja.

3. Der Weg zum innern Frieden. Unserer Lieben Frau vom Frieden geweiht von dem Pater von Lehen S. J. Aus dem Französischen übersetzt von P. Jakob Brucker S. J. Vierundzwanzigste und fünfundzwanzigste Auflage. (Aszetische Bibliothek) 12° (XXV und 452) Freiburg 1909 Herdersche Verlagshandlung. M. 2:40, vez. M. 3:20.

„Mir ljudem na zemlji!“ tako se je glasilo prvo veselo oznanilo po rojstvu Zveličarjevem. To pač priča, kako velika dobrota je mir. Srčni mir je bistvena podlaga vsake prave sreče. Pot k miru hoče pokazati imenovana knjižica, ki je znana kot dragoceno delo v ascetični književnosti. — V prvem delu govori pisatelj o vdanosti v božjo previdnost, v drugem razpravlja o pravi pobožnosti in o potih, po katerih se pride do miru. Tretji del nas pouči o pripomočkih, da si ohranimo mir, in četrti govori o raznih dvomih, ki so najnevarnejši sovražniki dušnega miru. Knjižica nudi prekoristno berilo ne samo za takoiimenovane pobožne duše, ampak za vsakega vernika, ki resnično skrbi za svojo dušo. Tisočerm vernikom je že podala tolažbo v trpljenju in jih pomirila v dvomu. Tudi dušni voditelji bodo našli marsikako zlato zrno, ki je bodo rabili v raznih prilikah.

4. Dreifacher Jahrgang ganz kurzer Homilien auf alle gebotenen sowie die sonstigen wichtigsten Festtage des Kirchenjahres. Von Gottfried Wolfgarten, Pfarrer, Zweite Auflage. 8° (VIII + 218) Freiburg 1909, Herder. — K 2:16, vez. K 3:12.

Pisatelj je zbral za najvažnejše praznike cerkvenega leta po več kratkih preprostih homilij, ki utegnejo tuintam dobro služiti.